

20070803

Vägvisningsplan för landskapets serviceanläggningar

Österbotten

TIEHALLINTO
VÄGFÖRVALTNINGEN

08 TIEH/VAA

Vägvisningsplan för landskapets serviceanläggningar

Österbotten

Baskartor © Lantmäteriverket medgivande nr 20/MYY/07
© Genimap Oy, medgivande L4356

ISBN 978-951-803-990-0
TIEH 1000166R-07

Nätpublikation pdf (www.tiehallinto.fi/julkaisut)
ISBN 978-951-803-991-7
TIEH 1000166R-v-07

Edita Prima Ab
Helsingfors 2007

VÄGFÖRVALTNINGEN
Vasa vägdistrikt
Korsholmsesplanaden 44
PB 93
650101 Vasa
Telefonväxel 0204 22 11

SAMMANFATTNING

Vägvisningsplanen för landskapets serviceanläggningar är en strategisk plan för landskapet, i vilken man utreder områdets särdrag i fråga om service för vägtrafikanterna, utarbetar en strategi för utvecklingen av vägvisningssystemet på lång sikt samt organiserar handläggningen av vägvisningsärenden på landskapsnivå. Planen tjänar speciellt experter inom vägvisningen, handläggare av skyltningstillstånd och vägvisningens intressentgrupper, samt styr regionala vägvisningsplaner som görs upp i ett senare skede.

De viktigaste sevärdheterna, aktiviteterna, turistmålen, campingplatserna och informationsställena i Södra Österbottens, Österbottens och Mellersta Österbottens landskap kartlades och prioriterades i samarbete med instanser som ger rekommendationer om de olika anläggningarnas lämplighet för vägvisning samt med kommunerna och andra intressentgrupper. Resultatet av prioriteringen kommer i framtiden att utnyttjas bland annat vid bestämningen av vägvisningssätten för anläggningarna i samband med uppgörandet av planerna för informationsmärken och handläggningen av skyltningstillstånd. För ändamålet delades varje landskap upp i regionala planeringsområden för uppgörande av detaljerade planer för informationsmärken. Avsikten är också att i varje landskap grunda en arbetsgrupp för vägvisningen, med uppgift att sammanträda årligen eller vid behov oftare för att följa upp hur vägvisningsstrategin för landskapet genomförs, behandla de regionala vägvisningsprincipernas funktion samt kontrollera att uppgifterna som kartlades i vägvisningsplanen för landskapet är aktuella. Arbetsgruppen har också i uppdrag att förbättra kännedomen om vägvisningsärenden bland intressentgrupperna. Då arbetsgruppernas verksamhet har stabiliserats skall man undersöka möjligheten att sammanslå arbetsgrupperna i de tre landskapen till en enda organisation.

En separat vägvisningsstrategi gjordes upp för varje landskap. Ärenden som togs med i strategin inkluderar att grunda en arbetsgrupp för vägvisningen, inleda uppgörandet av regionala vägvisningsplaner för serviceanläggningarna och iståndsätta informationsställena. Att föra vägvisningsstrategierna framåt är en långsiktig och kontinuerlig process, där en av hörnstenarna för framgång är fungerande samarbete med intressentgrupperna.

Det kanske mest centrala målet för vägvisningsplanen för landskapet är att utöka informationen mellan Vägförvaltningen och intressentgrupperna i vägvisningsärenden samt att starta ett interaktivt samarbete. Vägförvaltningen har också i framtiden beslutanderätt i fråga om placeringen av informationsmärken vid landsvägarna, men de allmänna målen för vägvisningen till serviceanläggningar, exempelvis jämlikt bemötande av företagarna, uppnås bäst genom en regional vägvisningsplanering och samarbete med intressentgrupperna. Behovet av samarbete utökas också av de omfattande ändringar i fråga om informationsmärkena som genomfördes i februari 2007, då användningen av bruna skyltar utvidgades och nya informationsmärken togs i bruk. Vägvisningen till serviceanläggningarna skall förnyas i enlighet med de nya anvisningarna före slutet av år 2013. För informationsställenas del skall skyltningen förnyas redan före slutet av år 2009.

Vid Vägförvaltningen har handläggningen av skyltningstillstånd på riksnivå förlagts till Tammerfors i oktober 2006. För varje informationsmärke som placeras i terrängen krävs ett skyltningstillstånd.

FÖRORD

Vägförvaltningens Vasa vägdistrikt inledde i januari 2007 uppgörandet av en vägvisningsplan för serviceanläggningarna i alla landskap inom området. Resultaten av arbetet för alla tre landskaps del har nedtecknats i en finskspråkig plan. För landskapet Österbotten har också gjorts upp en separat svenskspråkig plan. Vägvisningsplanerna för landskapen Södra Österbotten, Österbotten och Mellersta Österbotten har gjorts upp i enlighet med de nya anvisningarna för uppgörandet av Vägförvaltningens regionala vägvisningsplan.

Vägvisningsplanerna för landskapen Södra Österbotten, Österbotten och Mellersta Österbotten har gjorts upp genom intensiv växelverkan med kommunerna inom området, Södra Österbottens landskapsförbund, Södra Österbottens landskapsmuseum, Etelä-Pohjanmaan Matkailu Oy, Mellersta Österbottens landskapsförbund, Västra Finlands miljöcentral, Forststyrelsen, Österbottens landskapsförbund, Österbottens Turism rf, Österbottens museum, Österbottens konstkommission samt Museiverket och Finska Campingplatser rf. För lokala intressentgrupper har under arbetets gång i tre olika skeden organiserats informations- och presentationsmöten, där man har berättat om arbetets mål och resultat samt samlat in deltagarnas åsikter om resultaten och riktlinjer för att föra arbetet vidare. Ett centralt mål för mötena var dessutom att förbättra kännedomen om vägvisningsärenden bland intressentgrupperna. Referensmaterial sändes ut på förhand för informations- och presentationsmötena, och protokoll gjordes upp över mötena. Intressentgrupperna hade också möjlighet att kommentera vägvisningsplanen för landskapet medan planen ännu var på utkaststadiet. Intressentgruppernas respons hade en betydande inverkan på slutresultatet.

Instanserna som ger rekommendationer om de olika anläggningarnas lämplighet för vägvisning ombads i början av arbetet att lämna ett utlåtande. I slutskedet hade instanserna som lämnat utlåtanden möjlighet att precisera sina tidigare utlåtande utgående från hur planen framskridit och intressentgruppernas ställningstaganden.

Det egentliga planeringsarbetet har styrts av en arbetsgrupp som verkar under vägdistriktet. Arbetsgruppen har bestått av Otto Kärki (ordförande fram till 1.9.2007), Veijo Voutilainen (ordförande från och med 1.9.2007) och Esa Simelius från Vägförvaltningens Vasa vägdistrikt samt Reijo Vaarala (sekreterare) från Insinööritoimisto Liidea Oy.

Planen har gjorts upp av Insinööritoimisto Liidea Oy, där Reijo Vaarala, Jussi Lassila och Jyrki Suorsa har ansvarat för arbetet.

Vasa, december 2007

Vägförvaltningen
Vasa vägdistrikt

Sisältö

1	INLEDNING	9
1.1	Planens uppbyggnad	9
1.2	Regionala vägvisningsplaner för serviceanläggningar	9
1.2.1	Anvisning för uppgörande av regional vägvisningsplan för serviceanläggningar	10
1.2.2	Nya informationsmärken och symboler för serviceanläggningar	10
1.2.3	Vägvisning till serviceanläggningar – nya anvisningar	12
1.2.4	Intressentgrupper för vägvisningen till serviceanläggningar	13
1.2.5	Allmänna mål för vägvisning till serviceanläggningar	14
1.3	Vägvisningssystemets struktur med tre nivåer	14
2	PLANENS MÅLSÄTTNINGAR	16
3	LANDSKAPET ÖSTERBOTTEN	17
3.1	Kartläggning av nuläget	17
3.1.1	Sevärdheter	18
3.1.2	Aktiviteter	25
3.1.3	Turistområden och –mål	25
3.1.4	Campingplatser	26
3.1.5	Turistvägar	28
3.1.6	Informationsställen	30
3.2	Utvecklingsprinciper för informationsställena	32
3.2.1	Minimikrav på utrustningen vid informationsställen	32
3.2.2	Placering	32
3.2.3	Rekommendationer för utveckling	35
3.3	Bestämning av landskapets viktigaste tjänster och serviceanläggningar	35
3.4	Regionala planeringsområden	37
3.4.1	Frågor att ta i beaktande i den regionala vägvisningsplanen för serviceanläggningar	38
3.5	Landskapets vägvisningsstrategi	38
3.6	Landskapets samarbetsgrupp för vägvisningen	39
4	BILAGOR	41
1.	Sevärdheter i landskapet Österbotten, som rekommenderats av andra instanser än de officiella instanser som ger rekommendationer om lämplighet för vägvisning.	
2.	Minimikraven för användning av den internationella gröna i-skylden	

1 INLEDNING

1.1 Planens uppbyggnad

Den finskspråkiga vägvisningsplanen för serviceanläggningar i Södra Österbotten, Österbotten och Mellersta Österbotten inkluderar delar som är gemensamma för alla tre landskapen samt separata landskapsspecifika delar. I punkterna 1–2 presenteras frågor som är gemensamma för landskapen. I punkterna 3–5 går vi för de enskilda landskapens del igenom kartläggningen av nuläget, principerna för utvecklingen av informationsställena, bestämningen av landskapets viktigaste tjänster och serviceanläggningar, regionala planeringsområden, landskapets vägvisningsstrategi och landskapets samarbetsgrupp för vägvisningen.

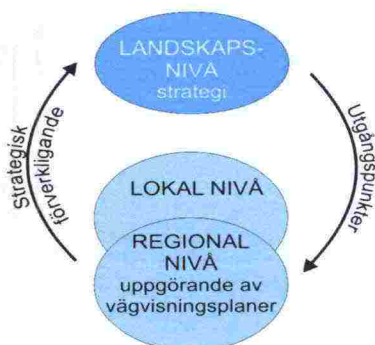
Översättningen till svenska av planen gäller endast landskapet Österbotten.

1.2 Regionala vägvisningsplaner för serviceanläggningar

Med en regional vägvisningsplan för serviceanläggningar avses en heltäckande granskning av ett vidsträckt område, där man tar i beaktande vägtrafikanternas och serviceleverantörernas behov samt lokala förhållanden för att nå flexibla och rättvisa skyltningslösningar. I principerna för den regionala vägvisningsplanen för serviceanläggningar är det möjligt att precisera de allmänna skyltningsprinciperna så att de bättre passar de regionala förhållandena. De regionala vägvisningsplanerna indelas utgående från planeringsområde i planer på landskapsnivå, regional nivå och lokal nivå. Den situation som eftersträvas för vägvisningssystemet uppnås bäst genom att inleda planeringen med planer på landskapsnivå.

I **vägvisningsplanen för landskapet** utreds områdets särdrag, skapas en helhetsbild av landskapets serviceutbud, styrs uppgörandet av regionala vägvisningsplaner, utarbetas en vägvisningsstrategi för utveckling av vägvisningen på lång sikt samt organiseras handläggningen av vägvisningsärenden. I vägvisningsplanen för landskapet uppgörs inga planer för informationsmärken för den situation som eftersträvas, men efter granskningen på landskapsnivå finns i de regionala vägvisningsplanerna jämförbara data över de övriga regionernas serviceutbud. Då blir planerna på regional nivå enhetliga och sinsemellan jämförbara.

I den **regionala vägvisningsplanen**, som omfattar flera kommuner eller vägavsnitt, kartläggs alla serviceanläggningar som potentiellt skall skyltas inom det granskade området, inventeras den nuvarande skyltningen, preciseras de allmänna skyltningsprinciperna så att de bättre passar de regionala förhållandena och uppgörs på kartorna planer för informationsmärken för den situation som eftersträvas. De regionala planeringsområdena bestäms i allmänhet i vägvisningsplanen för landskapet. Den regionala vägvisningsplanen fungerar som ett av de viktigaste dokumenten för skyltningstillstånd och spelar en nyckelroll i den flexibla och på riksnivå enhetliga handläggningsprocessen för serviceanläggningarnas skyltningstillstånd.

En **lokal vägvisningsplan** behövs då ett stort serviceutbud finns samlat inom ett litet område. I den lokala vägvisningsplanen ingår motsvarande uppgifter som i den regionala vägvisningsplanen, men på grund av det stora serviceutbudet tvingas man av omständigheterna till att i fråga om skyltningen finna alternativa lösningar, exempelvis genom att utveckla ett system av informationsställen.

1.2.1 Anvisning för uppgörande av regional vägvisningsplan för serviceanläggningar

De olika vägdistriktens regionala vägvisningsplaner för serviceanläggningar bör till sitt innehåll vara enhetliga och sinsemellan jämförbara. För att underlätta uppgörandet färdigställdes i maj 2007 anvisningen *"Palvelukohteiden alueellisen opastussuunnitelman laatiminen, VÄGF-2100051-07"*, som bestämmer de olika nivåerna för regionala vägvisningsplaner och ger anvisningar för uppgörandet och organiseringen av planer på olika nivåer. Publikationen är tillgänglig på adressen www.tiehallinto.fi/julkaisut (på finska).

1.2.2 Nya informationsmärken och symboler för serviceanläggningar

I februari 2007 togs nya trafikmärken i bruk i vägvisningen till serviceanläggningar och användningen av bruna informationsmärken utvidgades. Vägvisningen skall förnyas i enlighet med de nya symbolerna och informationsmärkena före slutet av år 2013. Informationsställets skyltning skall i alla fall förnyas redan före slutet av år 2009.

Vägvisningen till serviceanläggningar som uppfyller skyltningskriterierna kan genomföras med hjälp av informationsmärken med symboler för serviceanläggningarna i enlighet med bestämmelserna i vägtrafikförordningen. Om ingen egen symbol har bestämts för anläggningen i vägtrafikförordningen kan den i allmänhet visas med hjälp av en adressvägvisare till serviceanläggning utan symbol, om anläggningen anses nödvändig för vägtrafikanterna. Bottenfärgen på serviceanläggningens informationstavla kan vara blå eller brun i enlighet med servicen som skyltas på tavlan. Adressvägvisaren för serviceanläggning och förhandsmärket för denna har alltid brun bottenfärg. Märken med brun bottenfärg visar i första hand serviceanläggningar avsedda för turism och märken med blå bottenfärg sådana allmänna resetjänster som inte har någon klar huvudsaklig målgrupp.

Palvelukohteiden alueellisen opastussuunnitelman laatiminen

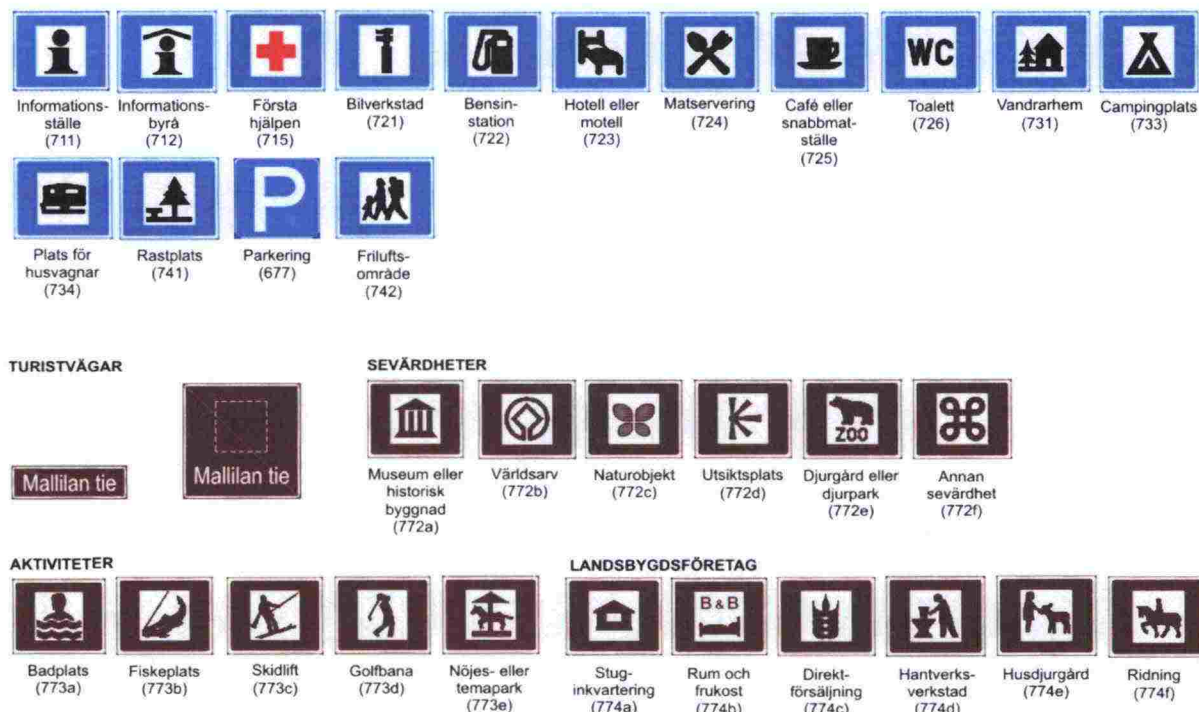

Bild 1. Symboler som skall användas i vägvisningen till serviceanläggningar.

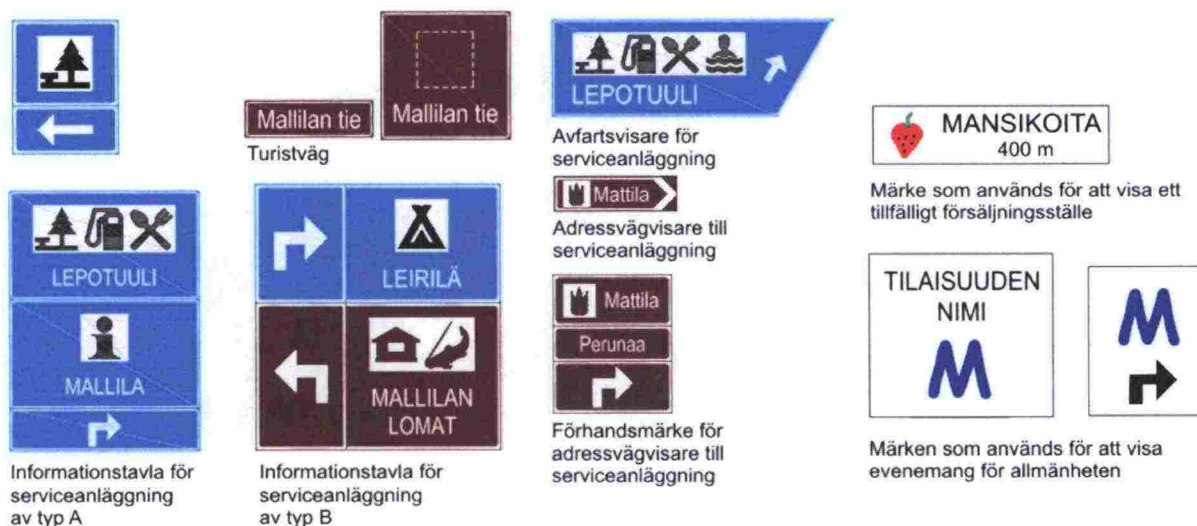

Bild 2. Informationsmärken som skall användas i vägvisningen till serviceanläggningar.

1.2.3 Vägvisning till serviceanläggningar – nya anvisningar

De nya informationsmärkena för serviceanläggningar och den utvidgade användningen av bruna skyltar orsakade ändringar i de riksomfattande anvisningarna för vägvisning till serviceanläggningar. I samband med ändringen av informationsmärkning gjordes också några aktuella preciseringar av användningen av och skyltningskriterierna för "gamla informationsmärken för serviceanläggningar". Ändringar har kunnat göras i skyltningskriterierna för serviceanläggningar, vägvisningsavstånden, vägvisningssätten och informationsmärkenas färger och utseende. Exempelvis klarlades användningsprinciperna för serviceanläggningarnas informationstavlor och landsbygdsföretagens vägvisning.

I de nya anvisningarna för vägvisning till serviceanläggningar har för många anläggningar bestämts en instans som ger rekommendationer om anläggningens lämplighet för vägvisning (se tabell 1), vars tjänster används för att bevilja skyltningstillstånd och göra upp regionala vägvisningsplaner. Avsikten är att också i övrigt förbättra samarbetet mellan Vägförvaltningen och intressentgrupperna i fråga om vägvisningen till serviceanläggningar.

De nya anvisningarna för vägvisning till serviceanläggningar betonar betydelsen av regionala vägvisningsplaner. I den regionala planeringen är det möjligt att precisera de allmänna skyltningsprinciperna så att de bättre passar de regionala förhållandena. De regionala skyltningsprinciperna får i alla fall inte strida mot de allmänna skyltningsprinciperna.

Praxis för beviljandet av skyltningstillstånd för serviceanläggningar ändrades i oktober 2006, då handläggningen av skyltningstillstånd på riksnivå koncentrerades till en enda plats. Vägförvaltningens Tillståndsservice finns i Tammerfors. I framtiden är skyltningstillstånden för alla informationsmärken för serviceanläggningar som placeras vid landsvägarna tidsbundna i allmänhet med en gräns på fem år.

Ovannämnda frågor har behandlats i detalj i Vägförvaltningens anvisning "Palvelukohteyden viitoitus, VÄGF-21000021-07". Publikationen är tillgänglig på adressen www.tiehallinto.fi/julkaisut (på finska).

1.2.4 Intressentgrupper för vägvisningen till serviceanläggningar

Vägförvaltningens viktigaste uppgift i vägvisningen till serviceanläggningar är att fungera som tillståndsmyndighet i fråga om informationsmärken som placeras vid landsvägarna. Vägförvaltningen fungerar också som expertinstans för vägvisningen och övervakar genomförandet av vägvisningen på vägnätet. Kommunernas viktigaste uppgift är att fungera som tillståndsmyndighet i fråga om skyltning på gatorna samt sörja för informationsställenas ändamålsenliga standard.

Utöver Vägförvaltningen och kommunerna hör till intressentgrupperna för vägvisningen till serviceanläggningar också bland annat instanserna som ger rekommendationer om olika anläggningars eller tjänsters lämplighet för vägvisning och företagarna som erbjuder tjänsterna.

Tabell 1. Instanser som ger rekommendationer om lämplighet för vägvisning.

Rekommenderande instans	Ger rekommendationer om
Museiverket	 <p>Betydande museum, historisk byggnad eller byggnadshistoriskt objekt Betydande historisk sevärdhet</p>
Länets konstkommission	 <p>Betydande konstnärlig sevärdhet</p>
Områdets miljöcentral	 <p>Betydande natursevärdhet eller värdefullt naturobjekt</p>
Forststyrelsen	 <p>Nationalpark, naturcentrum eller betydande naturskyddsområde</p>
Föreningen Finlands turistororganisationer – FFTO rf	 <p>Turistbyrå som fått rätt att använda den internationella gröna i-skylden</p>
Finska Campingplatser rf	 <p>Campingplatser och områden för husvagnar (i oklara fall)</p>
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry	 <p>Hotell och motell (i oklara fall)</p>
Finlands Vandrarhemsorganisation – SRM	 <p>Vandrarhem, dvs. hostel (i oklara fall)</p>
Finlands Golfförbund	 <p>Golfbanor (i oklara fall)</p>
Finlands Ryttaförbund rf	 <p>Ridning (i oklara fall)</p>
Centralorganisationen för Finlands fritidsfiske	 <p>Fiskeplatser (i oklara fall)</p>

1.2.5 Allmänna mål för vägvisning till serviceanläggningar

De allmänna målen för vägvisning till serviceanläggningar är:

- Alla tjänster, sevärdheter, aktiviteter och landsbygdsföretag som märks ut skall vara högklassiga objekt som uppfyller skyltningskriterierna. Vägvisningen med tillhörande symboler ger vägtrafikanterna en klar bild av tjänsternas natur och kvalitet. Därför är det viktigt att informationen till vägtrafikanterna är korrekt och att servicens standard motsvarar informationsmärkningsen.
- Vägvisningen till serviceanläggningarna genomförs i enlighet med anvisningarna för skyltning och de regionala skyltningsprinciperna. Vägvisningen skall vara lättläst, så det rekommenderas att man använder godkända symboler och lättförståelig text i vägvisningen till serviceanläggningarna.
- På informationsmärkena används endast symboler i enlighet med vägtrafikförordningen. Symbolerna på informationsställenas informationskartor skall också vara enhetliga och internationellt förståeliga.
- I stora tätorter och turistområden hittar besökare fram till anläggningarna i första hand på basis av fungerande skyltning på vägnätet, information på informationsställets karta samt väg- eller gatunamn och adressnummer i enlighet med adresssystemet. Av praktiska skäl blir man ofta tvungen att begränsa vägvisningen på grund av det stora antalet objekt och den mest rättvisa lösningen för skyltningen får man i allmänhet genom att organisera vägvisning på ett informationsställe. På landsvägsinformationsställena i utkanterna av en tätort kan vägvisningen vid behov ordnas med hjälp av anläggningsspecifik skyltning.
- Företagarna skall bemötas jämlikt och rättvist. Därför skall alla företagare under samma förhållanden erbjudas samma möjligheter till vägvisning till sin serviceanläggning.
- I alla skyltningslösningar skall trafiksäkerheten vara ett av de viktigaste kriterierna. Därför är det viktigt att en alltför stor mängd informationsmärken inte försämrar bilistens möjligheter att handla säkert och att bristen på skyltning eller felplacering av informationsmärken inte orsakar överraskande beslutsfattandesituationer.
- Med vägvisningen eftersträvas en minskning av behovet av reklam. Tillståndsmyndigheten måste kunna övervaka den rådande situationen och sörja för att det inte finns olovliga informationsmärken eller reklam vid landsvägar och gator.

1.3 Vägvisningssystemets struktur med tre nivåer

Vid landsvägen är avsikten att skyltningen tillsammans med en ändamålsenlig vägkarta, som vägtrafikanterna bekantar sig med före avresan, skall informera vägtrafikanterna om den bästa rutten till ett visst objekt. Vägvisningen till serviceanläggningarna kompletterar ruttinformationen genom att visa vägtrafikanterna vägen till tjänster som denne kan behöva under sin resa. Vägvisningssystemets struktur består av tre nivåer (se bild 3).

Nivå 1 – Vägkartor och skyltning på vägnätet

Vägtrafikanten orienterar sig på vägnätet till de serviceanläggningar som finns på vägkartan genom att jämföra vägkartan och skyltningen på vägnätet med varandra. Det är möjligt att orientera sig på vägnätet genom att på vägskyltarna identifiera de vägnummer och geografiska egennamn som finns på vägkartan, så att inga språkliga problem uppstår.

Nivå 2 – Informationsställen

Då vägtrafikanten vill ha mångsidigare och mer detaljerad information än vägkartan erbjuder om var tjänster och objekt ligger i omgivningen, kan han eller hon stanna vid ett informationsställe som är märkt på vägkartan eller skyltat. På informationsstället kan vägtrafikanten kontrollera sitt läge på vägkartan, ifall det var osäkert. Då vägtrafikanten anländer till informationsstället stöter han eller hon först på minst en regional informationskarta (*informationsställe*), placerad antingen utomhus eller inomhus, samt eventuellt också en interaktiv informationsterminal eller turistrådgivning (*informationsbyrå*), placerad inomhus.

En viktig uppgift för informationsställena är att vägleda vägtrafikanterna till den väg som leder till den slutliga destinationen. Från ett välutrustat informationsställe kan vägtrafikanten få med sig en karta som presenterar områdets turistservice och säkerställer att man når fram till destinationen.

Nivå 3 – Lokal skyltning

Vägtrafikanten hittar fram till sin destination med hjälp av lokal skyltning. Basverktyg för den lokala skyltningen är väg- och gatunamnskyltar som stöder adresssystemet, samt vägskyltar som vägleder vägtrafikanterna till närliggande, lokala och speciella objekt. Dessa kompletteras vid behov med informationsmärken för serviceanläggningarna och adressvägvisare som beskriver olika funktioner.

Bild 3. Vägvisningssystemets struktur med tre nivåer (Källa: Vägförvaltningens anvisning: Palvelukohteiden viitoitus, VÄGF-21000021-07).

2 PLANENS MÅLSÄTTNINGAR

Vägvisningsplanen för landskapets serviceanläggningar är en strategisk plan för landskapet, i vilken man utreder områdets särdrag, utarbetar en vägvisningsstrategi för utvecklingen av vägvisningssystemet på lång sikt och organiserar handläggningen av vägvisningsärenden. Planen tjänar i första hand experter inom vägvisningen, tillståndshandläggare och vägvisningens intressentgrupper.

Målsättningarna för vägvisningsplanen för landskapets serviceanläggningar är att:

- kartlägga betydande sevärdheter, aktiviteter, turistområden, campingplatser och informationsställen i landskapet och på riksnivå
- i samarbete med intressentgrupperna bestämma de mest betydande och lockande tjänsterna och serviceanläggningarna i landskapet utgående från den nuvarande kartläggningen
- bestämma utvecklingsprinciperna för informationsställena och utarbeta en vision för samarbetsmodellerna
- bestämma de regionala och lokala planeringsområdena
- grunda landskapets samarbetsgrupp för vägvisningen till serviceanläggningar och bestämma verksamhetsmodellerna för gruppen
- tillsammans uppteckna en vägvisningsstrategi för landskapet.

Det centrala målet för vägvisningsplanen för landskapets serviceanläggningar är att förbättra kännedomen om vägvisningsärenden bland intressentgrupperna, speciellt kommunerna och olika aktörer som ger rekommendationer om olika tjänsters lämplighet för vägvisning, samt att skapa ramar för framgång i fråga om de regionala vägvisningsplanerna och för ett långsiktigt samarbete mellan intressentgrupperna. Planens målsättning är att styra uppgörandet av de regionala vägvisningsplanerna samt säkerställa att de regionala planerna är enhetliga.

3 LANDSKAPET ÖSTERBOTTEN

3.1 Kartläggning av nuläget

Nuläget har kartlagts i fråga om betydande sevärdheter, aktiviteter, turistområden, campingplatser och informationsställen i landskapet och på riksnivå. Kartläggningen har genomförts i samarbete med instanser som ger rekommendationer om sevärdheternas lämplighet för vägvisning samt med kommunerna och andra intressentgrupper (se 1.2.4).

Alla objekt som för närvarande skyltas som sevärdheter på landsvägarna uppfyller inte längre de gällande skyltningskriterierna. I landskapet finns i alla fall också många sevärdheter som uppfyller skyltningskriterierna (se punkt 3.1.1), men som inte för närvarande är skyltade vid vägkanterna.

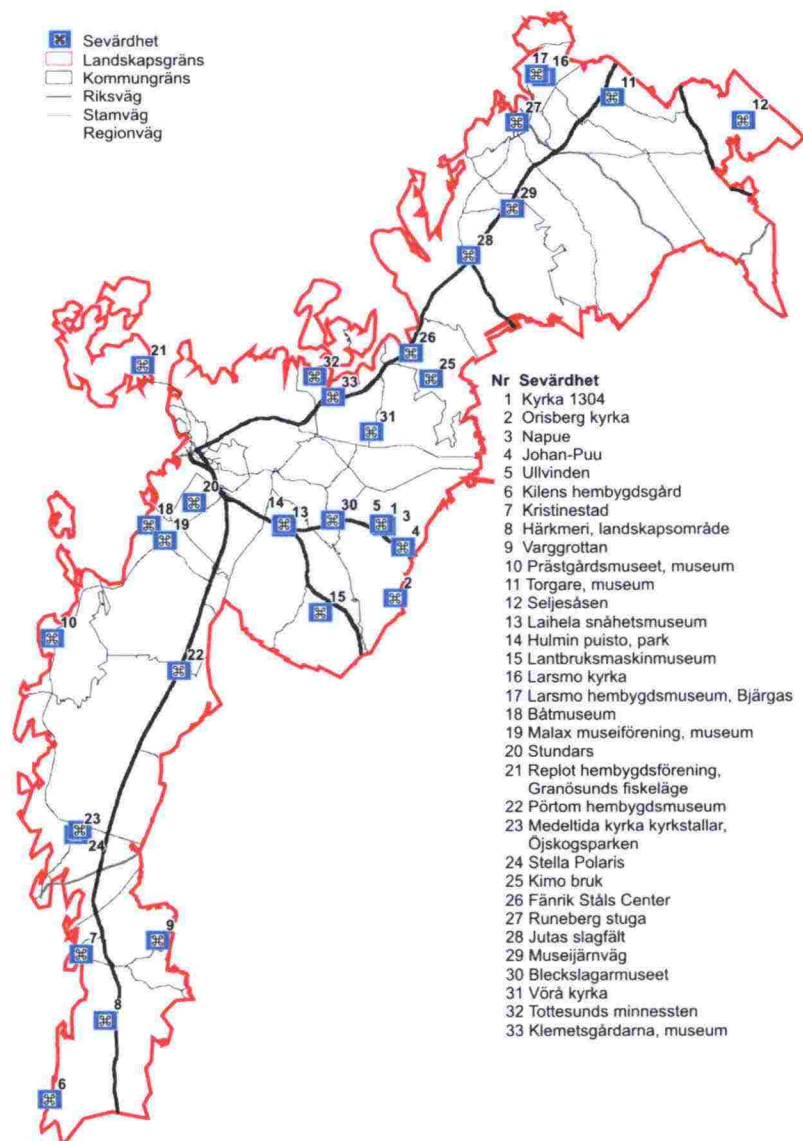

Bild 4. Tillståndspliktiga objekt som för närvarande skyltas som sevärdheter på landsvägarna.

3.1.1 Sevärdheter

Museum eller historisk byggnad

Landskapets museer ligger till största delen i tätorter och har i regel varit verksamma i tiotals år. De flesta museer som är skyltade för närvarande uppfyller inte kriterierna för vägvisning på grund av sina öppettider.

Museiverket har i samarbete med **Österbottens museum** definierat följande museer och historiska byggnader i området som lämpliga för vägvisning (T = ligger i tätort, V = vägvisning för närvarande):

Jakobstad	<i>Aspegrens trädgård</i> , också konstnärlig sevärdhet (T) <i>Pedersörenejdens bygdemuseum</i> (T) <i>Rosenlunds prästgård</i> (T,V) <i>Runebergs stuga</i> , också konstnärlig sevärdhet (T, V)
Korsholm	Stundars hantverkarby , också konstnärlig sevärdhet (T, V)
Korsnäs	<i>Korsnäs hembygdsmuseum</i> (T) <i>Prästgårdsmuseet i Korsnäs</i> (T)
Kristinestad	<i>Carlsro museum</i> Kilens hembygdsgård
Kronoby	<i>Torgare museiområde*</i> (V)
Laihela	<i>Laihela hembygdsmuseum och Laihela snålhetsmuseum</i> (V)
Larsmo	<i>Bjärgas hembygdsgård och museum*</i>
Lillkyro	<i>Lillkyro hembygdsmuseum</i>
Malax	<i>Kvarkens båtmuseum</i> (V) <i>Brinkens museum</i>
Nykarleby	<i>Kuddnäs</i> (T)
Närpes	<i>Närpes medeltida kyrka och kyrkstallar</i> (T, V) <i>Pörtom hembygdsmuseum*</i> (V), öppettiderna otillräckliga i juni <i>Öjskogsparkens museiområde</i> (T)
Oravais	<i>Fänrik Ståls Center</i>
Storkyro	<i>Storkyro hembygdsmuseum</i> (T) <i>Storkyro gamla kyrka</i> , också konstnärlig sevärdhet (T) <i>Orisberg kapell*</i> (V)
Vasa	<i>Korsholms kyrka</i> (T) Österbottens museum , också konstnärlig sevärdhet (T) Terranova – Kvarkens naturcentrum , också konstnärlig sevärdhet (T) <i>Gamla Vasa museum</i> (T)
Vörå-Maxmo	<i>Klemetsgårdarna</i> (V) <i>Tottesund herrgård</i>

På listan ovan visas landskapets så kallade ledande objekt med fet stil.

* Museiverket anser att också följande museer potentiellt kunde skyltas: *Orisberg kapell*, *Torgare museiområde*, *Bjärgas hembygdsgård och museum*, *Pörtom hembygdsmuseum* och *Pedersörenejdens bygdemuseum*, om deras öppettider är tillräckliga.

För vissa objekts del kräver lämpligheten för vägvisning att öppettiderna justeras. Det är också möjligt att sköta skyltningen säsongsbundet.

Utöver de offentliga instanserna som ger rekommendationer om sevärdheternas lämplighet för vägvisning har också andra instanser rekommenderat följande museer eller historiska byggnader som lämpliga för vägvisning (T = ligger i tätort, V = vägvisning för närvarande/rekommenderande instans):

Jakobstad	<i>Jakobstads Wapen</i> , öppet enligt överenskommelse (T / Österbottens Turism rf) <i>Jakobstads museum</i> (T, V / Österbottens Turism rf, Österbottens museum, staden) <i>Motormuseet</i> (T / Österbottens museum, staden) <i>Pedersöre kyrka</i> (T / Österbottens museum, staden) <i>Cikoriamuseet</i> (T / Österbottens Turism rf, staden)
Kaskö	<i>Bladh ska gården</i> (Österbottens Turism rf, Österbottens museum) <i>Kaskö fiskemuseum</i> (Österbottens museum) <i>Kaskö hembygds museum</i> (Österbottens museum)
Korsholm	<i>Björkö hembygds museum</i> (Österbottens museum) <i>Grönvik gård</i> (Österbottens museum) <i>Replot hembygds museum</i> (V / Österbottens museum)
Kristinestad	<i>Kristinestads sjöfartsmuseum + sjöfartsmagasin</i> (Österbottens museum, Österbottens Turism rf) <i>Lappfjärds kyrka + kyrktorn</i> (staden)
Laihela	<i>Alkio-Koti</i> (T / kommunen) <i>Laihelas lantbruksmaskinmuseum</i> (Österbottens Turism rf, Österbottens museum) <i>Finlands Ungdomsföreningsmuseum</i> (T / Österbottens Turism rf, Österbottens museum)
Larsmo	<i>Bosund Båt- och Fiskemuseum</i> (T / kommunen)
Lillkyro	<i>Kolkkila gård</i> (Österbottens museum) <i>Bleckslagarmuseet</i> (T, V / Österbottens museum) <i>Savilahti-huset</i> (Österbottens Turism rf) <i>Lillkyro prästgård</i> (Österbottens museum)
Malax	<i>Bergö hembygds museum</i> , säsongssatt (Österbottens museum) <i>Åminneborg</i> (Österbottens museum)
Nykarleby	<i>Finlands Svenska Skolmuseum</i> (T / Österbottens museum) <i>Juthbacka</i> (Österbottens Turism rf, Österbottens museum) <i>Munsala prästgård</i> (Österbottens museum) <i>Nykarleby kyrka och Brostuga</i> (Österbottens museum) <i>Nykarleby museum</i> (T)
Närpes	<i>Benvik byggnader</i> (Österbottens museum) <i>Bladhs mausoleum</i> (Österbottens museum) <i>Övermark hembygds museum</i> (kommunen) <i>Postmuseum</i> (kommunen)
Oravais	<i>Virgo Arbetarbostadsmuseum</i> , säsongssatt (Österbottens museum) <i>Kimo bruks museum</i> (Österbottens museum)
Pedersöre	<i>Fornstugan</i> (T / kommunen) <i>Lassfolk</i> (T / kommunen, Österbottens museum) <i>Åliden</i> (T / kommunen, Österbottens museum)

Storkyro	<i>Orisberg herrgård</i> , öppen enligt överenskommelse (Österbottens museum)
	<i>Pitkä-Perttilä</i> (Österbottens museum)
Vasa	<i>Alkula</i> (T / Österbottens museum)
	<i>Brage friluftsmuseum</i> (T / Österbottens museum)
	<i>Hietalahden Villa</i> , öppen enligt överenskommelse (T / Österbottens museum)
	<i>Roparnäs kyrka</i> (T / Österbottens museum)
	<i>Kronmagasinet</i> (T / Österbottens museum)
	<i>Sundom hembygdsmuseum</i> (Österbottens museum)
	<i>Vasa sjömuseum</i> (T / Österbottens museum)
	<i>Vasa bankhus</i> , öppet enligt överenskommelse (T / Österbottens museum)
	<i>Vasa arbetarmuseum</i> (T / Österbottens museum)
	<i>Vasa bil- och motormuseum</i> (T / Österbottens museum)
	<i>Krigsveteranmuseet i Vasa</i> (T / Österbottens museum)
Vörå-Maxmo	<i>Rökiö kvarnstuga + Hägglunds Fotomuseum</i> (Österbottens Turism rf)
	<i>Vörå kyrka</i> (T / Österbottens museum)
	<i>Fädernegården, Rejpelt</i> (T / Österbottens museum)
	<i>Verner Rasmus museum/Rasmusgården</i> , öppettider? (Österbottens museum)
	<i>Vörå hembygdsmuseum Myrbergsgården</i> , öppettiderna otillräckliga (Österbottens museum)

Världsarv

Kvarkens skärgård upptogs i juli 2006 som första naturobjekt i Finland på Unescos världsarvslista. Området sträcker sig över fem kommuners område (Korsnäs, Malax, Korsholm, Vasa och Vörå-Maxmo) och är till ytan cirka 200 000 ha, av vilket 85 % utgörs av hav.

Informationsställen för Kvarkens världsarvsobjekt finns runt om inom området. Terranova i Vasa är det viktigaste informationsstället. Andra viktiga informationsställen blir också Berny's Café & Restaurant invid Replot bro samt Svedjehamn fiskehamn. I varje kommun finns minst en servicepunkt för världsarvsobjektet.

Utöver Kvarkens skärgård finns i Finland endast sex världsarvsobjekt: Sveaborg, Gamla Raumo, Petäjävesi gamla kyrka, Verla träsliperi och pappfabrik, Sammallahdenmäki fornlämningsområde och Struves kedja.

Naturobjekt

Enligt Forststyrelsen är Österbottens **viktigaste naturobjekt Kvarkens skärgård** (se punkten Världsarvsobjekt) och **Terranova – Kvarkens naturcentrum**. Västra Finlands miljöcentral anser att också **Levaneva naturskyddsområde** är ett viktigt naturobjekt.

Utöver de officiella instanserna som ger rekommendationer om objektens lämplighet för vägvisning har också andra instanser rekommenderat följande

naturobjekt som lämpliga för vägvisning (T = ligger i tätort, V = vägvisning för närvarande/rekommenderande instans):

Kristinestad	Härkmeri (V i staden) Yttergrund (staden)
Närpes	Gåshällan (staden)
Pedersöre	Lostenen (kommunen)
Jakobstad	Fäboda – Pörkenäs (staden)
Nykarleby	Storsand
Vasa/Malax/Korsholm	Söderfjärden (Österbottens Turism rf)

Utsiktsplatser

Enligt Österbottens Turism rf hör till Österbottens utsiktsplatser som lämpar sig för vägvisning *Bötombergens utsiktsplats och -torn* i Lappfjärd i Kristinestad samt *Vasa vattentorn* och *Öjbergets utsiktstorn*. Närpes stad anser dessutom att *Vargberget* är ett utsiktstorn som lämpar sig för vägvisning.

Andra sevärdheter

För närvarande finns i Finland totalt 58 **museibroar eller -vägar**. Av dessa ligger sex stycken i Österbotten: *Perttilä bro* i Storkyro, *Harrström bro* i Korsnäs, *Toby bro* i Korsholm, *Närpes Nybro* i Närpes och *Minnesstodsvägen* i Oravais. Österbottens museum har också fört fram den *Medeltida Strandvägen* mellan Kristinestad och Vasa som en museiväg (se punkt 3.1.5).

Museiverket anser att följande österbottniska historiska sevärdheter, fornlämningar eller objekt som hänför sig till det byggda kulturarvet är lämpliga för vägvisning (T = ligger i tätort, V = vägvisning för närvarande):

Jakobstad	<i>Arktiska Museet Nanoq</i> , också konstnärlig sevärdhet (T, V) <i>Skata / Normalm trähusområde</i> (T)
Korsholm	<i>Svedjehamn fiskehamn</i> <i>Minnesmärke över slaget vid Napue</i>
Korsnäs	<i>Harrström fiskehamn</i>
Kristinestad	Kristinestad (V) <i>Varggrottan</i> (V)
Laihela	<i>Alatalo/Jätinhaudanmaa gravrösen från bronsåldern</i>
Lillkyro	<i>Aittomäki gravrösen från järnåldern, Tervajoki</i>
Malax	<i>Storstenrösbacken gravrösen från bronsåldern</i> <i>Åminne fiskehamn</i>
Nykarleby	<i>Museijärnväg</i> (V), <i>tillräckliga öppettider endast i juli</i>
Oravais	<i>Kimo bruk, Damm och Kyroboas</i> (V) <i>Minnesmärke över slaget i Oravais</i>
Pedersöre	<i>Hundbacken stenåldersboplats</i> <i>Svedjebacken jättekirka</i>
Storkyro	<i>Myrbegravningsplatsen i Leväluhta</i>
Vasa	<i>Vasa kasernområde</i> (T) Centrala objekt i Gamla Vasa: <i>Ruinerna av St:a Maria kyrka, Slottskulle</i> (T)

Av objekten på listan ovan hör Kristinestad och Centrala objekt i Gamla Vasa till landskapets så kallade ledande objekt. För vissa objekts del kräver lämpligheten för vägvisning att öppettiderna justeras. Det är också möjligt att sköta skyltningen säsongsbundet.

Österbottens konstkommission har definierat följande objekt i landskapet Österbotten som **konstnärliga sevärdheter** lämpliga för vägvisning (T = ligger i tätort, de viktigaste objekten med fet stil):

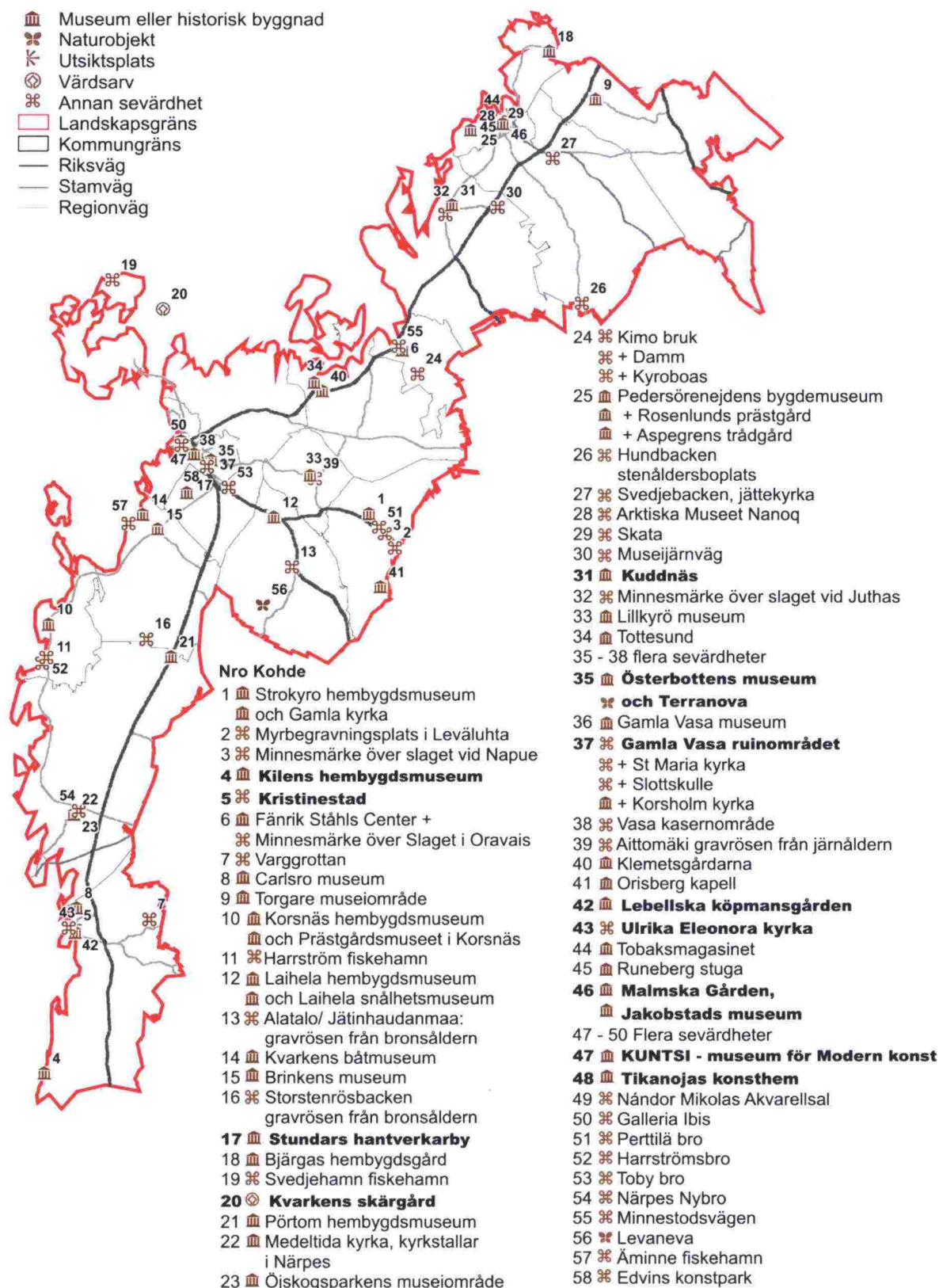
Jakobstad	Jakobstads museum, Malmska gården (T) <i>Arktiska Museet Nanoq</i> , också museiobjekt (T, V) <i>Aspegrens trädgård</i> , också museiobjekt (T) <i>Runebergs stuga</i> , också museiobjekt (T, V) <i>Tobaksmagasinet</i> (T, V)
Kristinestad	Lebellska köpmansgården , också museiobjekt (T) Ulrika Eleonora kyrka , också museiobjekt (T)
Korsholm	Stundars hantverkarby , också museiobjekt (T, V)
Nykarleby	Kuddnäs , Zacharias Topelius barndomshem (T)
Storkyro	Storkyro gamla kyrka (T, V)
Vasa	<i>Edvins konstpark</i> <i>Galleri Ibis</i> (T) KUNTSI – museum för modern konst (T) <i>Nándor Mikolas akvarellsal</i> (T) Österbottens museum , också museiobjekt (T) <i>Terranova – Kvarkens naturcentrum</i> (T) Tikanojas konsthem (T)

Dessutom har **andra instanser** rekommenderat följande sevärdheter som lämpliga för vägvisning (T = ligger i tätort, V = vägvisning för närvarande/ rekommenderande instans):

Jakobstad	<i>Villa Sveden</i> (T / staden)
Kaskö	<i>Gamla Fiskstranden Sjöbodbacken</i> (Österbottens Turism rf)
Korsholm	<i>Granösunds fiskeläge och museum</i> (Österbottens Turism rf, Österbottens museum) <i>Bodbacken</i> (Österbottens museum)
Korsnäs	<i>Kvarnbacken i Harrström</i> (Österbottens museum)
Kristinestad	<i>Galleri Gottorp</i> (staden) Objekt i centrum: <i>Stenbron, Sjöfartsmuseet + sjöfartsmagasinet, Rådhuset, Spectra, Tullstugorna, Väderkvarnen, Nya kyrkan, Lokstallet</i> (T / staden) <i>Soldattorpet</i> (staden) <i>Sideby</i> (T / staden)
Laihela	<i>Napue park och minnesmärke</i> (kommunen)
Larsmo	<i>Bosund fiskehamn</i> (Österbottens museum) <i>TerraMare</i> (kommunen)
Lillkyro	<i>Kyrkostrand</i> (kommunen) <i>Landskapsväg</i> (kommunen)
Närpes	<i>Frank Mangs Center</i> (Österbottens Turism rf)
Oravais	<i>Wilhelm von Schwerins bro</i> (Österbottens museum) <i>Oravais Stenpark</i> (Österbottens Turism rf)

Pedersöre	<i>Kulturhuset (T / kommunen)</i>
Storkyro	<i>Ullvinden/hembygdsgård (T / Österbottens Turism rf)</i>
Vasa	<i>Malanders kvarn (Österbottens museum)</i>
	<i>Bomullsspinneriet och Brändösund (Österbottens museum)</i>
	<i>Gamla Vasa kanal (Österbottens museum)</i>

Bild 5 visar sådana österbottniska sevärdheter som ifrågavarande instanser som ger rekommendationer om objektens lämplighet anser vara lämpliga för vägvisning. I bilaga 1 presenteras sådana österbottniska sevärdheter som de officiella instanserna som ger rekommendationer om sevärdheternas lämplighet inte ansåg lämpliga för vägvisning på landsväg, men som någon annan instans, exempelvis en kommun eller landskapsmuseet, anser vara lokalt betydande.

De viktigaste objekten är presenterade med fet stil

Bild 5. Sevärdheter som är lämpliga för vägvisning, definierade av instanserna som ger rekommendationer om sevärdheternas lämplighet för vägvisning.

3.1.2 Aktiviteter

I de många kommunerna i Österbotten finns olika aktiviteter i enlighet med symbolerna i vägtrafikförordningen (se punkt 1.2.2). Under arbetet med planen har olika instanser fört fram ett stort antal olika aktivitetsställen, såsom idrottsplaner, badstränder och idrottshallar, som lokalt har stor betydelse men som på landskaps- eller riksnivå i alla fall inte skiljer sig från andra motsvarande tjänster.

De populäraste aktivitetsställena i landskapet, mätt i antalet besökare, finns i landskapets centralort Vasa. Enligt statistik från Centralen för turistfrämjande (CTF) har Tropiclandia årligen drygt 200 000 besökare och är Finlands nionde populäraste badanläggning. Wasalandia för sin del har drygt 100 000 besökare och är Finlands fjärde populäraste nöjespark. I fråga om nöjesparkerna bör man i alla fall ta i beaktande att exempelvis Powerpark i Alahärmä inte ingår i CTF:s statistik.

3.1.3 Turistområden och –mål

Enligt statistik från Centralen för turistfrämjande (CTF) är *Tropiclandia i Vasa* med sina drygt 200 000 besökare Österbottens populäraste enskilda turistmål och Wasalandia är det näst populäraste målet med 100 000 besökare. Följande på listan över populära turistmål är Terranova – Kvarkens naturcentrum samt Stundars hantverkarby, som årligen har mer än 20 000 besökare. Tills vidare finns inga andra turistmål i Österbotten som lockar mer än 10 000 besökare årligen. Vasa körfestival som ett enskilt evenemang samlar i alla fall mer än 30 000 besökare om året.

CTF:s statistik baserar sig på enkäter och i statistiken för år 2006 ingick 88 procent av turistmålen som ingår i utredningen. Därför var alltså inte nödvändigtvis alla turistmål i Österbotten med i granskningen.

Tabell 3. Österbottens populäraste turistmål (Källa: Centralen för turistfrämjande, Antalet besökare på turistmålen år 2006, CTF E:54).

Turistmål	Kommuna	Antal besökare årligen			
		2003	2004	2005	2006
Tropiclandi	Vasa	192 531	210 032	210 419	200 367
Wasalandi	Vasa	118 831	107 770	100 479	95 070
Vasa körfestival	Vasa	21 000	20 206	27 820	32 898
Terranova - Kvarkens Naturcentrum	Vasa				24 000
Stundars hantverkarby	Korsholm	23 641	25 815	22 797	21 733
Korsholms musikfestspel	Korsholm	5 400	5 500	4 643	3 580

3.1.4 Campingplatser

Enligt lagen om friluftsliv (606/1973, 18 §) avses med en campingplats ett område där man tillfälligt och vanligen på fritiden bor i campingstuga, tält, husvagn eller campingfordon, och där det finns sammanlagt minst 25 campingstugor eller platser reserverade för tält, husvagnar eller campingfordon. Ett område med minst 10 campingstugor är dock alltid en campingplats. I allmänhet anses som turistcampingplats sådana campingplatser som erbjuder tjänster som motsvarar minst en stjärna. Stjärnklassificeringen visas i alla fall inte på informationsmärkena och klassificeringen hör inte heller till skyltningskriterierna. En förutsättning för lämplighet för vägvisning är i alla fall att en relevant campingplatsanmälan bevisligen har lämnats in för campingplatsen hos campingplatsmyndigheten i kommunen där campingplatsen är belägen, och att myndigheten godkänner områdets användning.

Antalet campingplatser i Österbotten har uppskattats på basis av information från Turisti – Majoitus 2006 och Finska Campingplatser rf. Enligt uppskattning finns i landskapet totalt tio campingplatser i enlighet med lagen om friluftsliv (606/1973, 18 §) i olika kommuner. Två campingplatser har klassificerats av Klassificeringsgruppen för Finlands campingplatser. Sju kommuner i landskapet har ingen egen campingplats.

Av campingplatserna i Österbotten har de två följande stjärnklassificering:

- Joutsen/Svanen, Jakobstad **
- Camping Vasa, Lillkyro ***

Andra campingplatser i enlighet med lagen om friluftsliv (606/1973, 18 §) är:

- Orisberg Camping, Storkyro
- Marianranta Camping, Kaskö
- Pukinsaari – Bockholmen, Kristinestad
- Seljes Camping, Kronoby
- Strandcamping, Larsmo
- Åminne Stugby, Malax
- Tjälax Camping, Närpes
- Juthbacka Camping, Nykarleby

Avsaknaden av stjärnklassificering innebär inte att campingplatsens standard på något sätt är bristfällig eller låg.

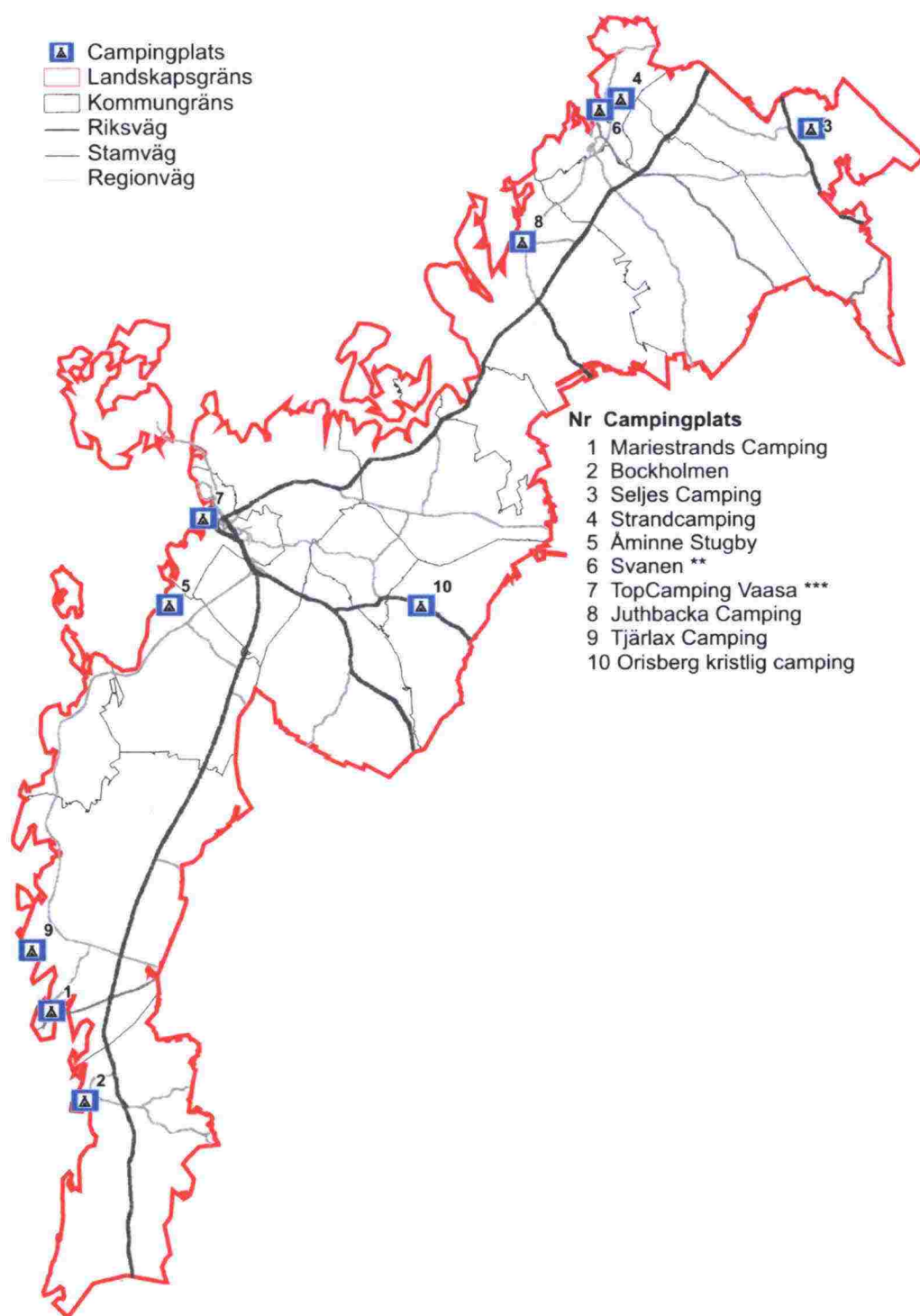

Bild 6. Österbottens campingplatser i enlighet med lagen om friluftsliv (uppskattning).

3.1.5 Turistvägar

Blå vägen – Österbottens enda officiella turistväg

Av de officiella turistvägarna är Blå vägen den enda turistvägen genom landskapet Österbotten. Blå vägen går genom Österbotten längs riksväg 3 och 16 inom Vasa, Korsholm, Lillkyro och Storkyro kommuners områden.

Blå vägen är en internationell rutt från Norge genom Sverige och Finland till ryska Karelen. Blå vägen sägs vara ett tvärsnitt av hela mellersta Finland. "Från Vasa går den Blå vägen genom österbottniska landskap med dess typiska vidder. Mellersta Finland nyansierar speciellt dess sjöar och skogar. Landskapet i Savolax är skiftande till sin ytform och till sitt flertal vattendrag. Vid ankomst till Norra Karelen ser man i berglandskapet massiva stockborgar." Som en helhet följer Blå vägen "den uråldriga vattenrutten från Atlantkusten i väster till Äänisjärvi i öster".

Via Finlandia, Krigets och fredens väg samt Sju broars skärgård – aktuella turismprojekt i Österbotten

Via Finlandia är en turistväg som baserar sig på den finländska kulturen. Den går längs riksvägarna 3, 16, 18 och 19 via 18 orter från Helsingfors till Vasa. I Österbotten går Via Finlandia genom Vasa, Korsholm och Laihela kommuner. Utmed Via Finlandia har man möjlighet att bekanta sig med olika kulturinrättningar, såsom Ateneum i Helsingfors, Jean Sibelius hem Ainola i Järvenpää, Tavastehus slott i Tavastehus, Emil Wikströms ateljé Visavuori i Valkeakoski, Sara Hildéns konstmuseum i Tammerfors, Alvar Aalto-centret i Seinäjoki och Gamla Vasa ruinområde i Vasa. Längs rutten finns olika inkvarteringsmöjligheter på landet och i städerna samt lokala förplägnadsmöjligheter. Via Finlandia är en del av Via Baltica Nordica, som går till Finland utmed Via Baltica och fortsätter till Sverige och Norge utmed Blå vägen (E12).

Krigets och fredens väg utvecklas som ett internationellt Interreg III A-projekt. Projektets innehåll baserar sig på det Stora nordiska kriget (1700–1721) och Finska kriget (1808–1809). Inom ramen för utvecklingsprojektet skapas en turistrutt som presenterar krigen och slagfälten, med tillhörande kringtjänster och informationscenter. Rutten sträcker sig från Alavuuks över Kvarken till Umeå och Sävar. Till en början skulle Krigets och fredens väg sträcka sig över cirka 300 km. I Österbotten går Krigets och fredens väg genom Storkyro, Vörå-Maxmo, Oravais, Lillkyro, Korsholm och Vasa kommuner. Till skillnad från Blå vägen och Via Finlandia inkluderar rutten också mindre landsvägar i landskapet. Avsikten med projektet är att staka ut och märka Krigets och fredens väg i terrängen, samt att koppla olika tjänster till rutten så att turister som är intresserade av ämnet får de tjänster de behöver utmed rutten. I projektet ingår också utbildning av turismföretagare för att organisera historieturism.

Vägen Sju broars skärgård (regionväg 749 mellan Nykarleby och Karleby) börjar och slutar vid riksväg 8 och går genom skärgården i Karleby, Larsmo, Jakobstad, Pedersöre och Nykarleby. Karleby, Jakobstad och Nykarleby städer samt Larsmo, Pedersöre och Kronoby kommuner har gemensamt grundat föreningen Sju broars skärgård. Föreningens huvudsakliga uppgift är att

utveckla och marknadsföra regionens turisttjänster. Vägen Sju broars skärgård med sina många broar är en traditionell turist- och landskapsrutt, vars betydelse för turismen ökade ytterligare år 2006 då en gång-, cykel- och mopedväg mellan Jakobstad och Karleby blev färdig. Regionväg 749 har redan marknadsförts som turistväg i mer än tio år.

Andra turistvägar som förts fram

Under arbetet med planen har som turistväg föreslagits Strandvägen mellan Kristinestad och Vasa. Från början gick vägen, som är byggd senast i samband med byggandet av Korsholms slott, från Ulvila till Korsholms slott. Vägens sträckning är delvis i användning eller har i övrigt delvis bevarats.

Som informationskälla för turistvägarna har använts Vägförvaltningens publikation "Matkailuteiden määrittely – Periaatteet, TIEH 1000080-v-04" ("Principer för fastställandet av turistvägar, VÄGF 1000080-v-04").

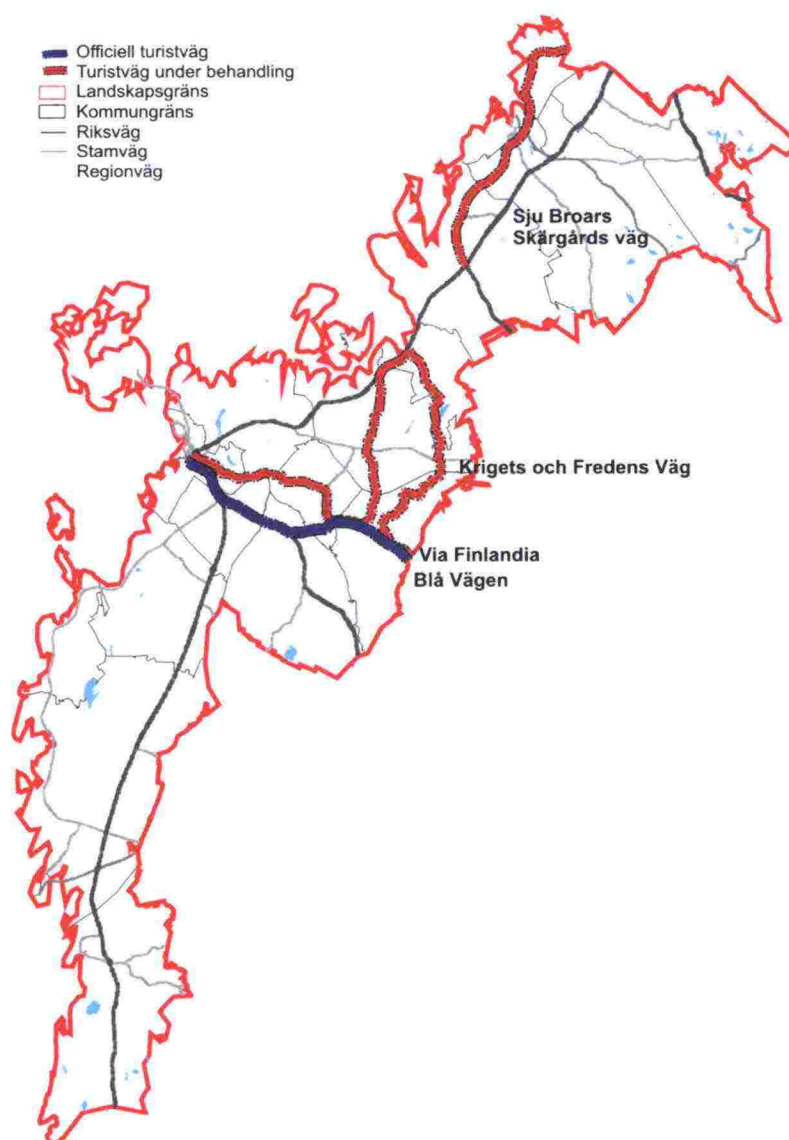

Bild 7. Turistvägar i Österbotten.

3.1.6 Informationsställen

Med ett informationsställe avses ett informationsställe (I) eller en informationsbyrå (i). Ett informationsställe är en plats med minst en informationskarta som visar områdets tjänster. På en informationsbyrå får vägtrafikanterna också annan mångsidig turistinformation. Symbolerna för informationsställe och informationsbyrå har ändrats i februari 2007. Den tidigare symbolen OPASTUS-INFORMATION, som hänvisade till ett informationsställe, och i-symbolen (numera det märke som används för informationsställe), som avsåg en informationsbyrå, får inte längre användas efter slutet av år 2009.

En informationsbyrå som skyltas skall vara godkänd av kommunen där informationsstället är beläget och den skall uppfylla minimikraven för den internationella gröna i-skylden. Kraven för användning av den internationella gröna i-skylden presenteras i bilaga 2. Om informationsbyrån inte tidigare har anskaffat rättighet att använda den internationella gröna i-symbolen skall den för att få använda den nya symbolen för informationsbyrå kunna visa att den i fråga om sin serviceutrustning i övrigt uppfyller minimikraven för den gröna i-skylden. Om en informationsbyrå inte uppfyller minimikraven för den internationella gröna i-symbolen kan den i allmänhet använda symbolen för informationsställe, under förutsättning att det på informationsbyrån finns en informationskarta som visar områdets tjänster.

I Österbotten finns i de flesta kommuner informationsställen som fortfarande skyltas enligt den gamla modellen med skylden OPASTUS-INFORMATION. I många kommuner finns också en informationsbyrå, som skyltas enligt den gamla modellen med den nuvarande i-symbolen för informationsställe.

Kraven för att få rätt att använda den internationella i-skylden har förnyats och därför borde alla byråer som använder ifrågavarande skylt ha ansökt om ett nytt tillstånd före den 15 april 2007 hos Föreningen Finlands turistorganisationer – FFTO rf. FFTO administrerar numera rättigheterna att använda den internationella gröna i-symbolen i Finland. FFTO har tills vidare beviljat endast följande informationsbyråer i Österbotten rätt att använda den internationella gröna i-symbolen: Kristinestads Turism rf, Närpes turistinformation, Jakobstads turistbyrå och Vasa turistbyrå/Österbottens Turism rf. Informationsbyråerna har tidigare beviljats rätt att använda den internationella gröna i-symbolen antingen av Centralen för turistfrämjande eller Matkailuasiamiehet – Turistombudsmän ry.

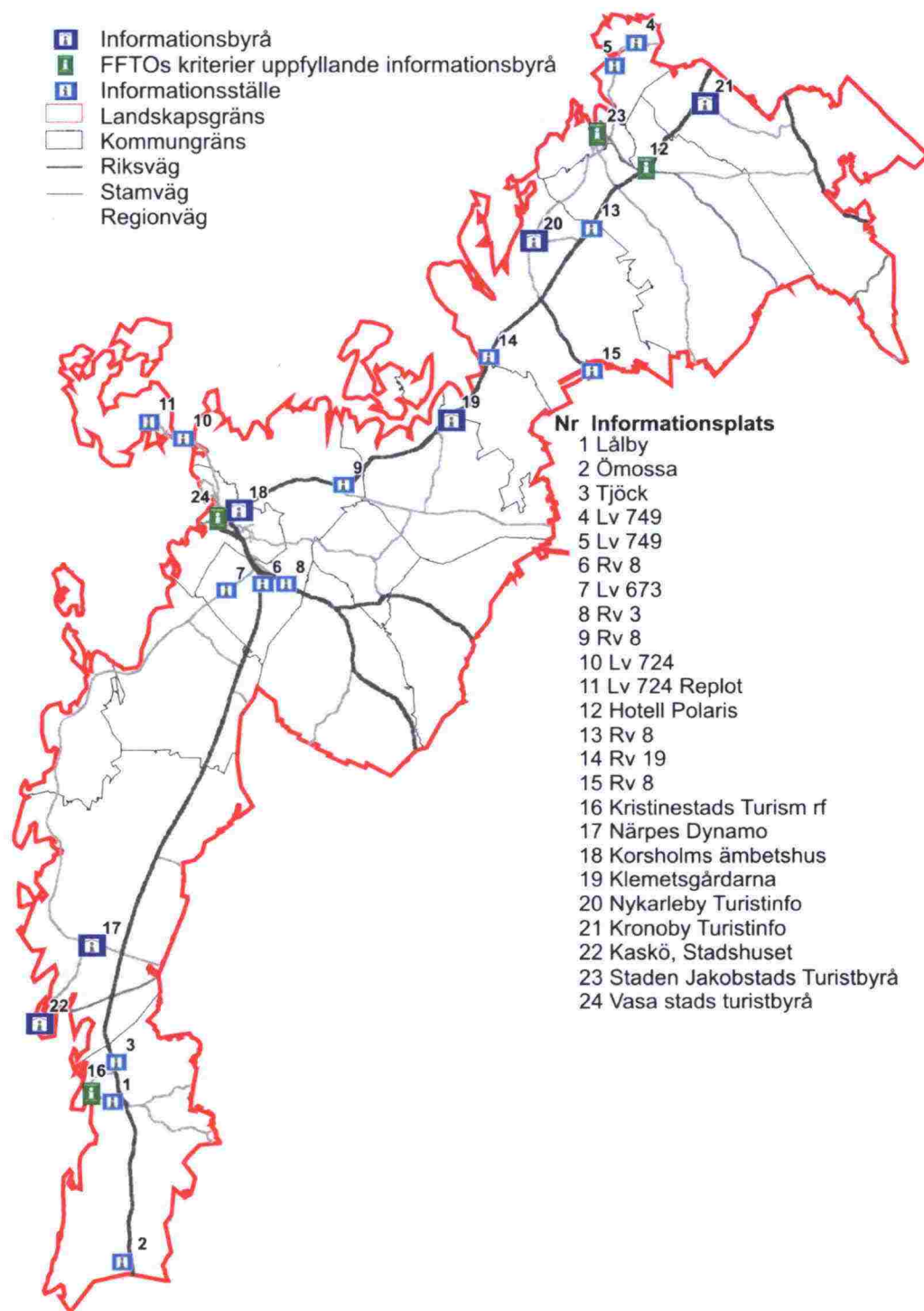

Bild 8. Nuvarande informationsställen i Österbotten och informationsbyråer som av FFTO har beviljats rätt att använda den internationella gröna i-symbolen.

3.2 Utvecklingsprinciper för informationsställena

3.2.1 Minimikrav på utrustningen vid informationsställena

Målsättningen är att informationsställena som är placerade på bra platser ur trafikmässig synvinkel skall vara högklassiga och ge allmän information om hela landskapet samt mer detaljerad information om kommunernas och turistområdenas tjänster inom närområdet.

Minimikravet på utrustning för ett **högklassigt informationsställe** är:

- Informationsstället ligger på en bra plats ur trafikmässig synvinkel och platsen är lättillgänglig med husvagnskombination eller med tung fordonskombination.
- Omfattande öppettider, helst 24 h.
- Verksamheten är belägen inomhus, där det finns snygga toaletter och personal på platsen hela tiden. Under tysta tider behöver personalen inte nödvändigtvis vara expert på turistinformation.
- På informationsstället delas ut rikligt med aktuell, pålitlig information om turismen och vägnätet för ett vidsträckt område, på ett sätt som bemöter alla företagare jämlikt.
- På informationsstället finns Internetuppkopplingar som är tillgängliga för alla och gör det möjligt att sprida information på riksnivå.

Exempelvis välutrustade trafikstationskedjor kunde fungera som högklassiga informationsställena.

Minimikravet på utrustning för en **informationsbyrå** är:

- En plats som godkänts av kommunen eller området där informationsbyrån är belägen och som erbjuder vägtrafikanter turistinformation.
- Turistinformation som uppfyller minimikraven för användning av den internationella gröna i-symbolen i fråga om öppettider, personalens antal, yrkeskunskap och språkkunskap, informations- och presentationsmaterial samt elektroniska tjänster (se bilaga 2).
- På gården finns en aktuell informationskarta som visar områdets tjänster.

Minimikravet på utrustning för ett **informationsställe** är:

- En aktuell informationskarta som visar områdets tjänster.

Informationsställena skyltas antingen som informationsställe eller informationsbyrå i enlighet med ställets utrustning. Om det inom samma område finns ett informationsställe och en informationsbyrå i närheten av varandra skyltas endast en av dem, om inte trafiksäkerheten kräver någon annan lösning.

3.2.2 Placering

Alla informationsställena skall vara lockande för användarna och därför är standarden på informationsställena viktigare än mängden. Kommunerna kan med fördel ordna med gemensamma informationsställena, exempelvis för att göra det lättare att hålla standarden hög och informationen aktuell.

Den mest ekonomiska lösningen är att ordna med ett högklassigt informationsställe på en plats som är lättillgänglig och erbjuder omfattande öppettider, trivsamma lokaler och trevliga kringtjänster på ett sätt som är kommersiellt lönsamt och självförsörjande. Exempelvis 24 h servicestationer är en lämplig miljö för ändamålet. En turist som behöver vägledning uppskattar servicens kvalitet mera än det att informationsstället ligger på samma sida om kommungränsen som exempelvis den serviceanläggning man söker med hjälp av informationen. Viktigare än kommungränserna är att kommunen över huvud taget har möjlighet att göra områdets serviceanläggningar synliga där det är möjligt att nå många kunder.

Huvudprincipen är att ett informationsställe utanför en tätort skall placeras invid huvudvägarna som leder till området på en rast- eller parkeringsplats, i samband med serviceföretag eller på ett område som är reserverat just för informationsverksamhet. I en tätort skall informationsstället placeras på en central plats ur trafikmässig synvinkel, såsom på torget, buss- eller järnvägsstationen, i ett viktigt köpcenter eller i närheten av en parkeringsplats, osv. I en tätort skall vägledning till informationsstället i mån av möjlighet finnas från alla viktiga infarter till tätorten.

Informationsställen i Österbotten

De österbottniska tjänsternas tillgänglighet förbättras, om man placerar informationsställen vid landskapets viktigaste knutpunkter i trafiknätet samt i närheten av viktiga tjänster och anläggningar. Då informationsställena placeras ut bör man också ta i beaktande trafiken över landskapsgränserna. Informationsställen som placeras på bra platser ur trafikmässig synvinkel skall helst vara av hög standard och erbjuda högklassiga tjänster. För att säkerställa god tillgänglighet till informationsställen kan man möjligtvis bli tvungen att ordna med flera informationsställen för specifika mål, exempelvis vid alla viktiga infartsvägar. På mindre orter eller för små serviceanläggningar är det i alla fall ofta möjligt att styra vägtrafikanter från olika infartsvägar till samma informationsställe, under förutsättning att rutten inte blir orimligt lång.

I Österbotten finns bra platser för informationsställen ur trafikmässig synvinkel invid riksvägarna 3, 8 och 16 (se bild 9). Exempelvis på informationsstället för Närpes vore det viktigt att ge vägtrafikanter som anländer från söder längs riksväg 8 information också om tjänsterna i Korsnäs och Malax. Likaså vore det viktigt att på Nykarleby informationsställe ge vägtrafikanter som anländer från söder längs riksväg 8 information också om Sju broars skärgård. För trafiken till Kvarkens skärgård vore Berny's Café & Restaurant invid Replot bro ett utmärkt informationsställe, eftersom där också kommer att placeras en servicepunkt för världsarvsobjektet.

Kommunerna rekommenderas att samarbeta för att ordna med informationsställen på landskapsnivå minst på de platser som är viktiga ur trafikmässig synvinkel. Kommunerna kan dessutom om de så önskar också ordna med informationsställen på andra platser. Då platserna för informationsställena bestäms bör man ta i beaktande att informationen på alla informationsställen skall vara aktuell och att informationen skall ges på ett rättvist sätt. Ett rimligt antal informationsställen gör det lättare att hålla informationen aktuell och skapar oftast bättre möjligheter till en högre standard på servicen – **standarden är viktigare än mängden!**

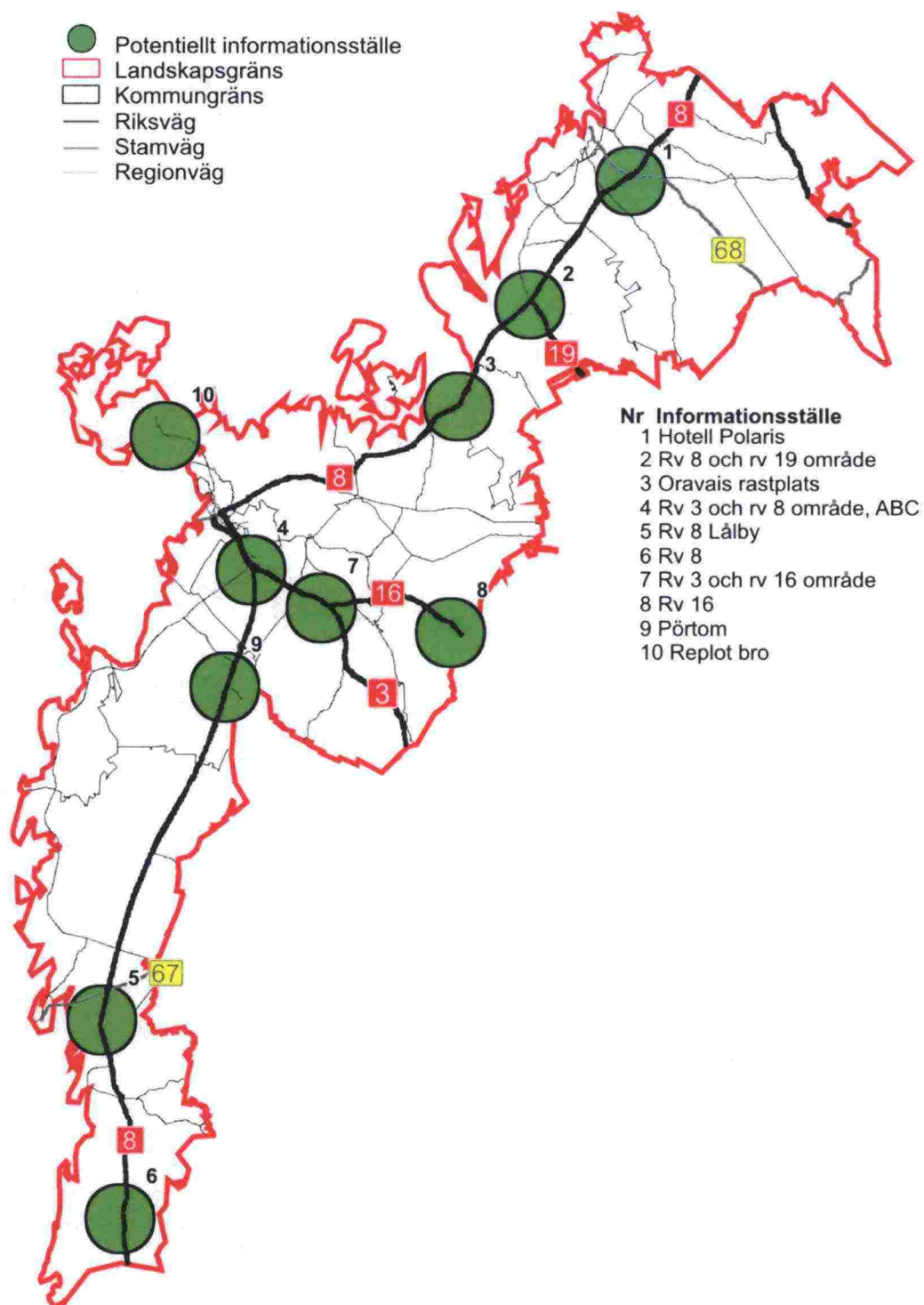

Bild 9. Exempel på bra platser för informationsställen ur trafikmässig synvinkel.

3.2.3 Rekommendationer för utveckling

I vägvisningsplanen för landskapets serviceanläggningar **rekommenderas** för utvecklingen av informationsställena följande åtgärder:

A. Uppdatera informationskartorna på informationsställena

Kommunerna rekommenderas att samarbeta på regional nivå för att uppdatera informationskartorna. Då informationskartorna planeras är det viktigt att företagare som erbjuder turisterna olika tjänster har möjlighet att exempelvis mot en avgift visa företagets läge på informationskartan samt presentera företagets tjänster och kontaktinformation i kartans text. Avgifterna kan kommunerna exempelvis använda till att hålla kartorna aktuella.

B. Granska informationsställenas lägen

Kommunerna rekommenderas att i samarbete med Vägförvaltningens Vasa vägdistrikt granska de skyltade informationsställenas lägen. Existerande informationsställena bör vid behov tas bort eller flyttas till nya platser. Alternativt kan man bygga helt nya informationsställena. Granskningen av informationsställenas lägen är nödvändig också på grund av förnyelsen av informationsmärkena, som bör göras före slutet av år 2009.

I samband med granskningen av informationsställenas lägen bör kommunerna eller kommunernas turismansvariga instanser utreda de enskilda företagens vision i fråga om utveckling och underhåll av informationsställena åtminstone på viktiga platser ur trafikmässig synvinkel.

C. Höja standarden på informationsställena

Kommunerna rekommenderas att samarbeta på regional nivå för att ta fram sätt att höja standarden på informationsställena. En central fråga är att utreda de enskilda företagens vision i fråga om utveckling och underhåll av informationsställena åtminstone på viktiga platser ur trafikmässig synvinkel.

3.3 Bestämning av landskapets viktigaste tjänster och serviceanläggningar

Österbottens landskapsprogram 2007–2010:

"Miljö: Ett speciellt värdefullt och mångfaldigt område i Kvarkens skärgård har tack vare sin geomorfologi godkänts av UNESCO som Finlands första naturarvsområde."

"Utvecklingshelheter inom landskapet: Hantverkets hus Loftet – det regionala kompetenscentret inom hemslöjd och konsthantverk i Österbotten. Havets hus – Kunskaps- och innovationscentrum för Kvarkens skärgård, Korsholm."

"Utvecklingshelheter i de ekonomiska regionerna:

Jakobstadsregionen:

- Utveckla **Rosenlunds prästgård** och **Aspegrens trädgård** (Jakobstad) till ett framstående kulturturistmål
- **Juthbacka kulturcentrum**
- Utveckla TerraMare i Larsmo
- Utveckla **Tobaksmuseet i Jakobstad** till ett riksomfattande specialmuseum

Sydösterbotten:

- Utveckla området kring **Bötombergen och Varggrottan** som mål för natur- och historieturism
 - Plan för bevarande och utveckling av **gamla Kristinestad**
- Vasaregionen (Vasaregionen och Kyröreregionen):*
- Utveckla ruinerna i **Gamla Vasa**
 - Etablera ett hästsport- och allaktivitetscenter i Vasaregionen.”

I Österbotten finns sannolikt många tjänster och serviceanläggningar som inte har utretts i vägvisningsplanen för landskapet på grund av avgränsningen av planen (se punkt 2 Planens målsättningar). Exempelvis är det mer ändamålsenligt att göra kartläggningen av inkvarterings- och förplägnadsrörelser först på en med detaljerad planeringsnivå, då man också gör upp kartor som beskriver planerna för informationsmärken för den situation som eftersträvas. I allmänhet är enskilda företagare endast intresserade av innehållet i vägvisningen till deras egna serviceanläggningar. Det är inte vettigt att ge sig in på den här ”dragkampen” i samband med vägvisningsplaneringen för landskapet på strategisk nivå.

Utgående från åsikterna bland instanserna som ger rekommendationer om olika anläggningars lämplighet för vägvisning och andra intressentgrupper samt landskapsprogrammet utgör åtminstone *Kvarkens skärgård och Terranova – Kvarkens naturcentrum* i Österbotten sådana objekt som absolut bör garanteras synlighet på informationsställen inom området och på informationsmärken längs landsvägarna.

Kvarkens skärgård

Kvarkens steniga landhöjningsskärgård är unik – ett landskap som formats av istiden och ständigt förändras. Kvarkens skärgård och Höga Kusten på svenska sidan utgör tillsammans ett exempel på hur landhöjningen formar landskapet och inverkar på biologiska processer. I Kvarken är landhöjningen mycket kraftig, i genomsnitt 8 mm om året. Skärgården förändras ständigt. Nya öar höjer sig ur vattnet, havsvikarna förvandlas till sjöar och farlederna blir grundare. Arealen växer årligen med hundra hektar.

I framtiden kommer Havets hus – kunskaps- och innovationscentret för Kvarkens skärgård att utgöra en väsentlig del av servicekonceptet Kvarkens skärgård, vilket också bör tas i beaktande då vägvisningen planeras.

Terranova – Kvarkens naturcentrum

Terranova, ”det nya landet”, berättar om landhöjningen, naturen och naturskyddsområdena i Kvarken samt ger information om utbudet av friluftsliv och naturturism inom området. Terranova – Kvarkens naturcentrum är verksamt i anslutning till Österbottens museum. Österbottens museum är också ett viktigt objekt i landskapet och rekommenderas av både Museiverket och Österbottens konstkommission som lämpligt för vägvisning.

Utöver objektspecifik skyltning bör högklassiga informationsställen organiseras i närheten av landskapets viktigaste serviceanläggningar och den interna vägvisningen inom områdena bör vara omfattande och aktuell. Landskapets viktigaste tjänster eller anläggningar bör i mån av möjlighet tas i beaktande också i den geografiska skyltningen.

3.4 Regionala planeringsområden

Landskapet Österbotten har delats upp geografiskt för uppgörandet av regionala vägvisningsplaner på lite annat sätt än indelningen i ekonomiska regioner. Korsnäs och Malax har placerats i samma planeringsområde som kommunerna i den sydösterbottniska kusttrakten. På så sätt blir planeringsområdena till sin storlek mer lika varandra och Vasa ekonomiska region blir inte ett enda stort planeringsområde. Å andra sida kan lösningen också främja vägvisningen av tjänsterna i Malax och Korsnäs på samma informationsställen som används av kommunerna i den sydösterbottniska kusttrakten (se bild 10).

Förslag till regionala planeringsområden i Österbotten:

A. Vasa, Korsholm, Oravais och Vörå-Maxmo

B. Kyröregionen

- Laihela, Storkyro och Lillkyro

C. Malax, Korsnäs, Närpes, Kaskö och Kristinestad

D. Jakobstadsregionen

- Kronoby, Larsmo, Pedersöre kommun, Jakobstad och Nykarleby

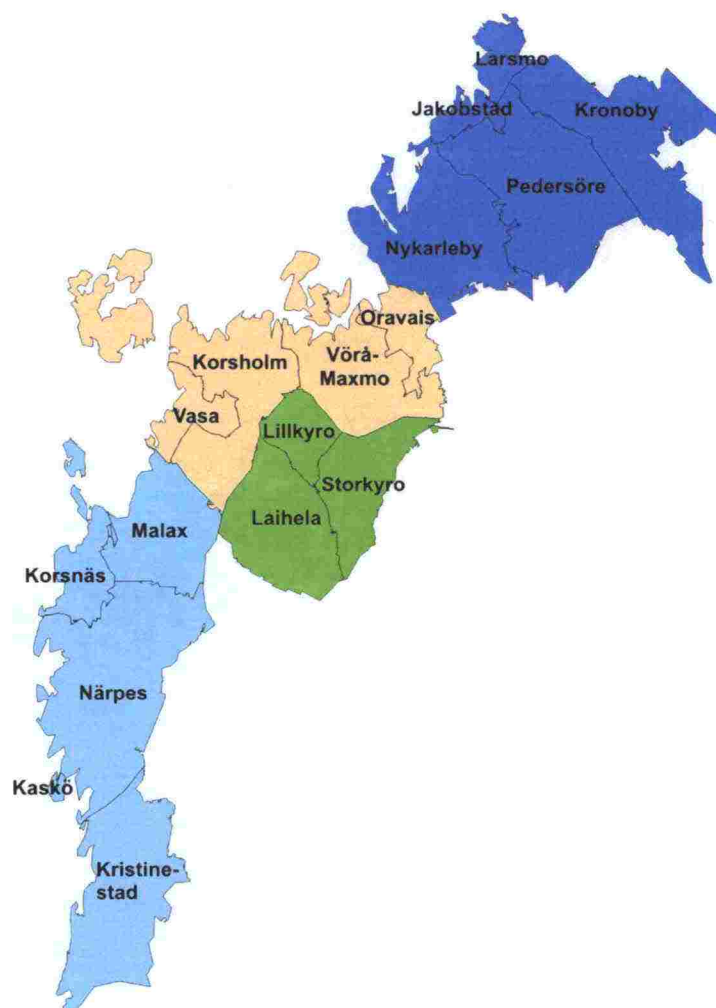

Bild 10. Förslag till regionala planeringsområden i Österbotten.

3.4.1 Frågor att ta i beaktande i den regionala vägvisningsplanen för serviceanläggningar

Utgående från kartläggningen av vägvisningsplanen för serviceanläggningar i Österbotten preciseras allmänna skyltningsprinciper för uppgörandet av en regional vägvisningsplan eller handläggningen av enskilda skyltningstillstånd på följande sätt:

- Anläggningar och tjänster som definierats som viktiga för landskapet kan i fråga om specifika fall skyltas mer effektivt och på längre avstånd än andra anläggningar. Avståndet får i alla fall inte i orimlig mån överskrida de riksomfattande rekommendationerna.
- För anläggningar som rekommenderats av instanserna som ger rekommendationer om serviceanläggningars lämplighet för vägvisning försöker man alltid hitta en skyltningslösning utanför tätorter och i tätorter då en anläggning har definierats som mycket viktig (med fet stil på listan). En förutsättning för vägvisning är också att skyltningen kan ordnas i enlighet med allmänna trafiksäkerhetsprinciper. Andra objekt i tätorter, som rekommenderats av instanser som ger rekommendationer om anläggningars lämplighet för vägvisning, kan i vissa fall skyltas i anläggningarnas omedelbara närhet, om de har en egen korsning och det inte finns många andra skyltade objekt i närmiljön.
- Anläggningar som rekommenderats av andra än instanser som ger rekommendationer om anläggningars lämplighet för vägvisning, såsom kommunerna, landskapsmuseet eller ett turistserviceföretag, skyltas utanför tätort i allmänhet med en adressvägvisare till serviceanläggning och vid behov med ett förhandsmärke för adressvägvisare. I tätorter skyltas sådana anläggningar i allmänhet inte, om det inte finns ett trafikmässigt behov av skyltningen.
- Vägvisningsavståndet för en campingplats kan överskrida den riksomfattande rekommendationen i rimlig mån, om kommunen inte har någon egen campingplats. I övrigt iakttas det allmänna vägvisningssättet vid skyltning av campingplats.
- En förutsättning för skyltning av turistvägar i landskapet är att turistvägen är officiell och att den uppfyller alla krav för märkning som turistväg.

Skyltningslösningarna för enskilda serviceanläggningar behandlas i detalj i den regionala vägvisningsplanen. Vägvisningen för en enskild anläggning avgörs slutgiltigt i samband med handläggningen av skyltningstillståndet, då personen som ansöker om skyltningstillstånd skall kunna påvisa sin anläggningens lämplighet för vägvisning.

3.5 Landskapets vägvisningsstrategi

Avsikten med landskapets vägvisningsstrategi är att förbättra standarden på vägvisningen till serviceanläggningarna, främja förverkligandet av de allmänna målen för vägvisningen till serviceanläggningarna samt förbättra kännedomen om vägvisningsärenden bland intressentgrupperna, speciellt kommunerna och aktörerna som ger rekommendationer om olika tjänsters lämplighet för vägvisning.

Med hjälp av landskapets vägvisningsstrategi strävar man också efter att främja förverkligandet av landskapsprogrammen och turismstrategierna samt åtgärdsplanerna för dessa.

Landskapets vägvisningsstrategi inkluderar:

LANDSKAPETS SAMARBETSGRUPP FÖR VÄGVISNINGEN GRUNDAS före slutet av år 2007. Arbetsgruppen organiserar sig, avtalar om uppgifter och kommer överens om sammanträdespraxis.

UPPGÖRANDET AV REGIONALA VÄGVISNINGSPLANER FÖR SERVICEANLÄGGNINGARNA INLEDS under ledning av Vägförvaltningens Vasa vägdistrikt, i samarbete med kommunerna, ifrågakarande regioners turism- och företagargorganisationer samt lokala instanser som ger rekommendationer om serviceanläggningars lämplighet för vägvisning. Målsättningen är att göra upp regionala vägvisningsplaner för vart och ett av planeringsområdena en gång före slutet av år 2013. Under denna tid skall också vägvisningen till serviceanläggningarna förnyas i terrängen i enlighet med de nya anvisningarna och informationsmärkena i vägtrafikförordningen. I fråga om planeringsarbetets kostnadsfördelning föreslås att Vägförvaltningen svarar för ena hälften av summan och kommunerna gemensamt för andra hälften, exempelvis utgående från invånarantalet. Inledandet av planeringsarbetet enligt den föreslagna fördelningen av planeringen avtalas utgående från kommunernas intresse. Kommunernas deltagande är ett villkor för inledandet av vägvisningsplaneringen. De regionala vägvisningsplanerna för serviceanläggningarna kan också göras upp samtidigt som den allmänna planeringen av vägnätets skyltning.

KOMMUNERNA SAMARBETAR FÖR ATT UPPDATERA INFORMATIONSKARTORNA PÅ INFORMATIONSSTÄLLEN SAMT GRANSKAR INFORMATIONSSTÄLLENAS LÄGEN I SAMARBETE MED VÄGFÖRVALTNINGENS VASA VÄGDISTRIKT. Informationsställenas skyltning skall förnyas före slutet av år 2009 i enlighet med bestämmelserna i den nya vägtrafikförordningen om informationsmärken som visar informationsställena. En central fråga är att utreda de enskilda företagarnas vision i fråga om utveckling och underhåll av informationsställena åtminstone på viktiga platser ur trafikmässig synvinkel.

3.6 Landskapets samarbetsgrupp för vägvisningen

Enligt förslag skall en samarbetsgrupp för vägvisningen i Österbotten grundas för att handha vägvisningsärenden med anknytning till serviceanläggningar. Samarbetsgruppen föreslås bestå av representanter för Vägförvaltningens Vasa vägdistrikt, olika lokala instanser som ger rekommendationer om anläggningarnas lämplighet för vägvisning, Österbottens förbund och kommunerna. I framtiden, då samarbetsgruppens verksamhet har stabiliserats, skall man undersöka möjligheten att sammanslå samarbetsgrupperna för vägvisningen i Södra Österbottens, Österbottens och Mellersta Österbottens landskap till en enda organisation. Vissa instanser som ger rekommendationer om anläggningarnas lämplighet för vägvisning finns med i alla grupper.

Vägförvaltningen har beslutanderätt i ärenden som gäller skyltning och skyltningstillstånd, och ansvarar för samarbetsgruppens verksamhet och sam-

mankallande. I den egentliga samarbetsgruppen kan kommunerna representeras av exempelvis valda representanter för de ekonomiska regionerna, turistservice- och utvecklingsbolag som ansvarar för kommunernas turistservice eller motsvarande organ. Kommuner som är viktiga ur turismens synvinkel kan ha en permanent representant i samarbetsgruppen. I samarbetsgruppen kan också finnas representanter för andra av landskapets aktörer (se bild 11).

Samarbetsgruppens uppgift är att sammanträda årligen eller vid behov oftare för att följa upp hur vägvisningsstrategin för landskapet genomförs, behandla de regionala vägvisningsprincipernas funktion samt kontrollera att uppgifterna som kartlades i vägvisningsplanen för landskapet är aktuella. Samarbetsgruppen har också i uppdrag att förbättra kännedomen om vägvisningsärenden bland intressentgrupperna. Vid behov kan samarbetsgruppens representant också fungera som medlem av arbetsgruppen som under ledning av Vägförvaltningen gör upp regionala vägvisningsplaner för serviceanläggningarna.

Samarbetsgruppen skall samarbeta med kommunerna och företagen samt informera om sin verksamhet då detta anses nödvändigt. Samarbetsgruppens medlemmar skall presentera information med anknytning till vägvisningsärenden på ett enhetligt sätt för alla instanser som är intresserade av ärendena, exempelvis företagare som idkar serviceverksamhet, eller uppmuntra instanser som önskar information till att kontakta Vägförvaltningen. Andra samarbetsinstanser kan vid behov delta i samarbetsgruppens verksamhet, men i regel påverkar instanser utanför samarbetsgruppen endast i bakgrunden.

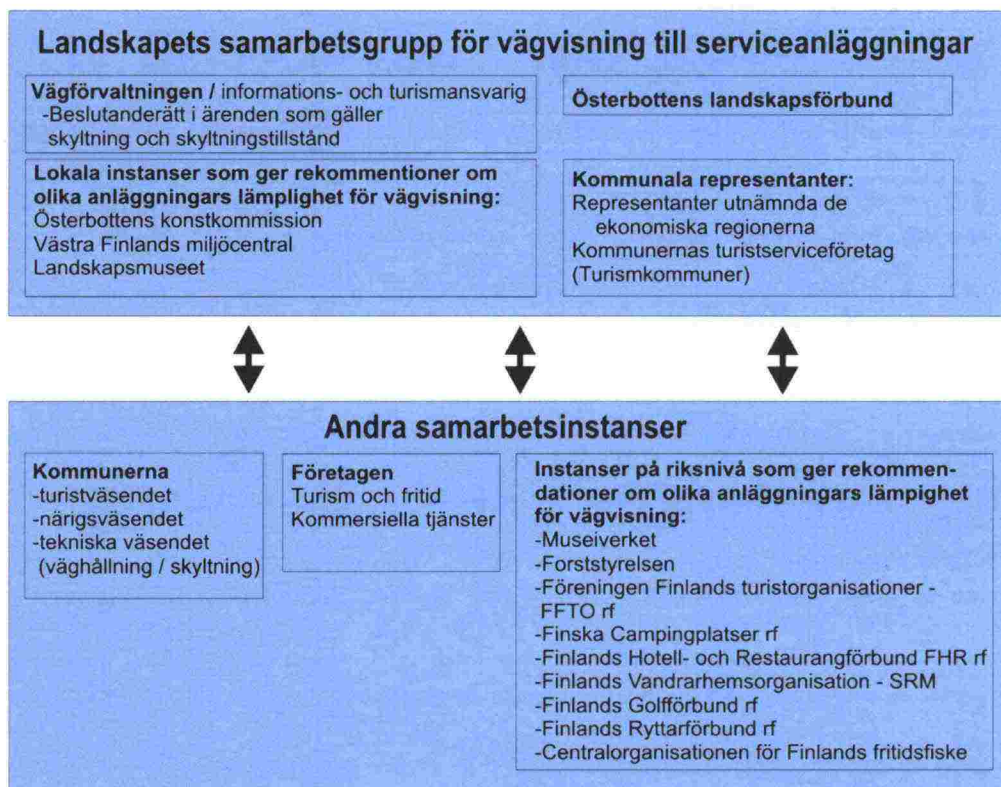

Bild 11. Exempel på landskapets samarbetsgrupp för vägvisningen till serviceanläggningar.

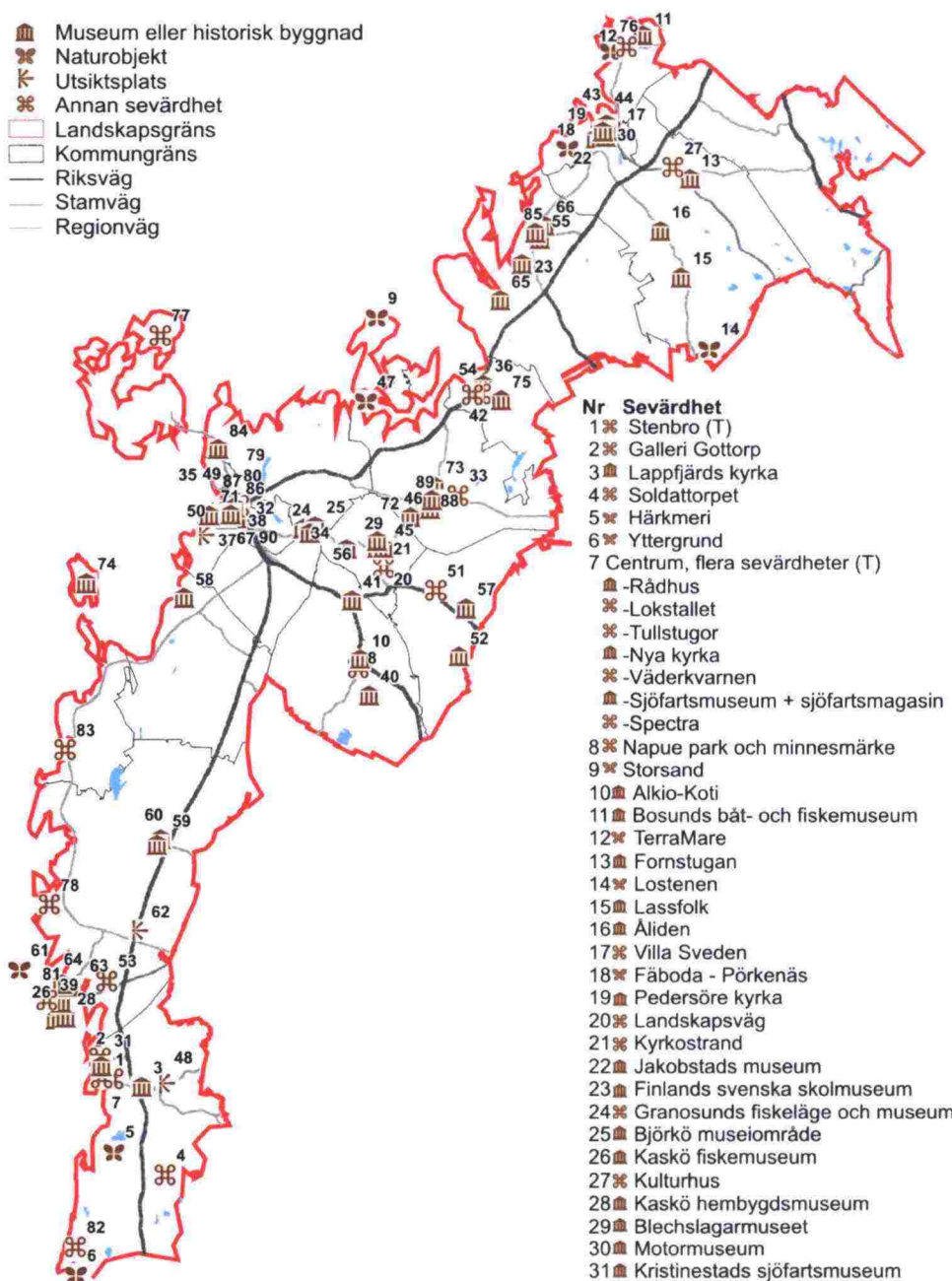
4 BILAGOR

1. Sevärdheter i landskapet Österbotten, som rekommenderats av andra instanser än de officiella instanser som ger rekommendationer om lämplighet för vägvisning
2. Minimikraven för användning av den internationella gröna i-skylden

BILAGA 1

Sevärdheter i landskapet Österbotten, som rekommenderats av andra instanser än de officiella instanser som ger rekommendationer om lämplighet för vägvisning.

- Museum eller historisk byggnad
- Naturobjekt
- Utsiktsplats
- Annan sevärighet
- Landskapsgräns
- Kommungräns
- Riksväg
- Stamväg
- Regionväg

Nr Sevärighet

- 1 % Stenbro (T)
- 2 % Galleri Gottorp
- 3 % Lappfjärds kyrka
- 4 % Soldatorpet
- 5 % Härkmeri
- 6 % Yttergrund
- 7 Centrum, flera sevärigheter (T)
 - -Rådhus
 - % -Lokstallet
 - % -Tullstugor
 - -Nya kyrka
 - % -Väderkvarnen
 - -Sjöfartsmuseum + sjöfartsmagasin
 - % -Spectra
- 8 % Napue park och minnesmärke
- 9 % Storsand
- 10 % Alkio-Koti
- 11 % Bosunds båt- och fiskemuseum
- 12 % TerraMare
- 13 % Fornstugan
- 14 % Lostenen
- 15 % Lassfolk
- 16 % Äliden
- 17 % Villa Sveden
- 18 % Fäboda - Pörkenäs
- 19 % Pedersöre kyrka
- 20 % Landskapsväg
- 21 % Kyrkostrand
- 22 % Jakobstads museum
- 23 % Finlands svenska skolmuseum
- 24 % Granosunds fiskeläge och museum
- 25 % Björkö museiområde
- 26 % Kaskö fiskemuseum
- 27 % Kulturhus
- 28 % Kaskö hembygdsmuseum
- 29 % Bleckslagarmuseet
- 30 % Motormuseum
- 31 % Kristinestads sjöfartsmuseum
- 32 % Sundom hembygdsmuseum
- 33 % Fädermegården, Rejpelt
- 34 % Replot hembygdsmuseum
- 35 % Vasa sjömuseum

- 36 % Virgo arbetarbostadsmuseum
- 37 % Vasa arbetarmuseum
- 38 % Krigsveteranmuseum i Vasa
- 39 % Bladhskas Gården
- 40 % Laihelas lantbruksmaskinmuseum
- 41 % Finlands ungdomsföreningsmuseum
- 42 % Wilhelm von Schwerins bro
- 43 % Jakobstads Wapen
- 44 % Cikoriamuseet
- 45 % Savilahti-talo
- 46 % Rökiö kvarnstuga +
■ Häggglunds fotomuseum
- 47 % Söderfjärden
- 48 % Bötomborgen
- 49 % Vattentorn
- 50 % Öjberget utsiktstorn
- 51 % Ullvinden / hembygdsgård
- 52 % Orisberg herrgård
- 53 % Frank Mangs Center
- 54 % Oravais stenpark
- 55 % Juthbacka
- 56 % Kolkkila gård
- 57 % Pitkä-Perttilä
- 58 % Äminneborg
- 59 % Övermark hembygdsmuseum
- 60 % Övermark postmuseum
- 61 % Gåshällan
- 62 % Vargberget
- 63 % Benvik byggnader
- 64 % Bladh mausoleum
- 65 % Munsala prästgård
- 66 % Nykarleby kyrka och
Brostuga
- 67 - 71 Flera sevärigheter
- 67 % Alkula
- 68 % Vasa bankhus
- 69 % Roparnäs kyrka
- 70 % Kronmagasin
- 71 % Hietalahden Villa
- 72 % Lillkyro Prästgård
- 73 % Vörs kyrka
- 74 % Bergö hembygdsmuseum
- 75 % Kimo bruks museum
- 76 % Bosund fiskehamn
- 77 % Bodbacken
- 78 % Medeltida Strandvägen
- 79 % Malanders kvarnbottom
- 80 % Gamla Vasa kanal
- 81 % Sjöbobacken
- 82 % Sideby
- 83 % Kvarnbacken i Harrström
- 84 % Grönvik Gård
- 85 % Nykarleby museum
- 86 % Brage friluftsmuseum
- 87 % Vasa bil- och motormuseum
- 88 % Vörs hembygdsmuseum,
Myrbergsgården
- 89 % Rasmusbacken
- 90 % Bomullsspinneriet
och Brändösund

BILAGA 2

Minimikraven för användning av den internationella gröna i-skylden (Källa www.suoma.fi)

UUSI I-KILPIKRITEERISTÖ

©SUOMA ry

www.suoma.fi

Kaikilta i-toimistoilta edellytetään:

- i-kilpi osoittaa selkeästi palvelupisteen sijainnin.
- Keskeinen sijainti asiakaskuntaan nähden.
- Säännölliset aukioloajat.
- Asiakaslähtöinen toimintatapa.
- Perusneuvonnan maksuttomuus ja pyrkimys neutraalisuuteen asiakkaan parhaaksi.
- Neuvontaa on annettava myös puhelimitse ja sähköpostitse
- Alan ammattitaito.
- Henkilökunnalla riittävä tekninen välineistö ja internetyhteys asiakaspalvelun hoitamiseksi.
- Keskeiset julkisten liikennevälineiden yhteystiedot ja aikataulut

Kriteeri	1 tähti minimivaatimukset	2 tähteä	3 tähteä	4 tähteä	5 tähteä huipputoimisto
Matkailuneuvonnan aukiolo	Sesonkitoimisto, jota ylläpitää täysivaltainen toimisto Vähintään 8 vk/vuosi 5 pv/vk, 30 h/vko	Osa-aikainen tai jaettu toimisto Ympärvuotinen vähintään 30 h/vk	Ympärvuotinen Vähintään 30 h/vk sekä sesonkiaikaan lauantaisin tai sunnuntaisin vähintään 4 h	Ympärvuotinen Vähintään 35 h/vk sekä sesonkiaikaan lauantaisin tai sunnuntaisin vähintään 4 h	Ympärvuotinen Vähintään 40 h/vk sekä sesonkiaikaan lauantaisin ja sunnuntaisin vähintään 4 h
Henkilökunnan määrä	Vähintään 1 vastuullinen henkilö	Vähintään 1 vastuullinen, vakituinen henkilö Lisäksi tarvittava määrä sesonkihenkilöstöä suhteutettuna asiakasmäärin.	Vastuullinen, vakituinen vetäjä Lisäksi vähintään 1 ympärvuotinen työntekijä sekä tarvittava määrä sesonkihenkilöstöä suhteutettuna asiakasmäärin.	Vastuullinen toimiston päällikkö Lisäksi vähintään 2 ympärvuotista työntekijää sekä tarvittava määrä sesonkihenkilöstöä suhteutettuna asiakasmäärin.	Vastuullinen toimiston päällikkö Lisäksi vähintään 3 ympärvuotista työntekijää sekä tarvittava määrä sesonkihenkilöstöä suhteutettuna asiakasmäärin.
Henkilökunnan ammattitaito	Hallitsee lähiseudun matkailu- ja oheispalvelut Riittävä seudullinen yleistieto	Hallitsee lähiseudun ja alueen matkailu- ja oheispalvelut Riittävä seudullinen ja alueellinen yleistieto	Hallitsee lähiseudun ja alueen matkailu- ja oheispalvelut sekä valtakunnallisesti keskeisen matkailutiedon Riittävä paikallinen, seudullinen ja valtakunnallinen yleistieto Säännöllinen ammattitaitoa ylläpitävä koulutus	Hallitsee lähiseudun ja alueen matkailu- ja oheispalvelut sekä valtakunnallisesti keskeisen matkailutiedon Riittävä paikallinen, seudullinen ja valtakunnallinen yleistieto Säännöllinen ammattitaitoa ylläpitävä koulutus	Hallitsee lähiseudun ja alueen matkailu- ja oheispalvelut sekä valtakunnallisesti keskeisen matkailutiedon Riittävä paikallinen, seudullinen ja valtakunnallinen yleistieto Säännöllinen ammattitaitoa ylläpitävä koulutus
Henkilökunnan kielitaito: Palvelukielten määrä suomen ja ruotsin lisäksi	1 vieras kieli	1 vieras kieli	2 vierasta kieltä	3 vierasta kieltä	4 vierasta kieltä
Tieto- ja esiteaineisto	Paikalliset ja oman seudun palvelut ja yleisesitteet	Paikalliset, seudulliset ja alueelliset palvelut, yleisesitteet	Paikalliset, seudulliset ja alueelliset palvelut, yleisesitteet Pyydettyäessä muiden palveluevien i-toimistojen pääesitteet ja alueorganisaatioiden esitteet ja kartat	Paikalliset, seudulliset ja alueelliset palvelut, yleisesitteet Pyydettyäessä muiden palveluevien i-toimistojen pääesitteet ja alueorganisaatioiden esitteet ja kartat	Paikalliset, seudulliset ja alueelliset palvelut, yleisesitteet Pyydettyäessä muiden palveluevien i-toimistojen pääesitteet ja alueorganisaatioiden esitteet ja kartat
Matkailupalvelujen varauspalvelut		Ajan tasalla olevat alueen matkailupalveluja esittelevät internet-sivut	Paikallinen varauspalvelu samassa tilassa, voi olla ostopalvelu Ajan tasalla olevat alueen matkailupalveluja esittelevät internet-sivut	Alueellinen matkailupalvelujen varaus samassa tilassa, voi olla ostopalvelu Ajan tasalla olevat alueen matkailupalveluja esittelevät internet-sivut	Alueellinen matkailupalvelujen myynti ja varaus, voi olla ostopalvelu Ajan tasalla olevat alueen matkailupalveluja esittelevät internet-sivut
Sähköiset palvelut			Asiakkailla mahdollisuus päästä internetiin	Internet-pääte asiakkaiden käytössä.	Internet-päätteitä asiakkaiden käytössä.
Laadunvalvonta				Säännölliset asiakastytytyväisyysselvitykset	Jatkuva laadunvalvonta, asiakaspalautteen keruu Valtakunnallisen LaatuVerkon jäsen
Muuta					Vähintään yksi vapaavaihtainen lisäpalvelu

ISBN 978-951-803-990-0
TIEH 1000166R-07